

NOTA VAN UITGANGSPUNTEN OMGEVINGSPLAN STADSKANAAL

Rho

—
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

**NOTA VAN UITGANGSPUNTEN
OMGEVINGSPLAN STADSKANAAL**

CODE 20151177 / 24-05-2018

GEMEENTE STADSKANAAL 20151177 / 24-05-2018
NOTA VAN UITGANGSPUNTEN OMGEVINGSPLAN STADSKANAAL

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	blz
1. INLEIDING	1
1. 1. Aanleiding	1
1. 2. Proces omgevingsplan	1
1. 3. Geldende bestemmingsplannen	3
1. 4. Beoogd resultaat	3
1. 5. Begrenzing plangebied	4
1. 6. Leeswijzer	5
2. BESTEMMINGSPAN MET VERBREDE REIKWIJDTE	6
2. 1. Wat houdt het in?	6
2. 2. Waarom?	7
2. 3. Hoe gaat de gemeente dit doen?	8
2. 4. Gevolgen voor de organisatie en vaardigheden	9
2. 5. Implementatie Omgevingswet	9
3. VAN VISIE NAAR PLAN	11
3. 1. Stadskanaal Koersvast Nait Soezen, moar doun	11
3. 2. Van Koersdocument naar Omgevingsvisie	12
3. 3. Het omgevingsplan	12
4. HET KOMPAS - ALGEMENE UITGANGSPUNTEN PER THEMA	15
4. 1. Algemeen	15
4. 2. Milieu en behoud leefomgeving	16
4. 3. Ruimtelijke kwaliteit	17
4. 4. Leefbaarheid	18
4. 5. Economie	20
4. 6. Draagvlak	22
4. 7. Gezondheid	22
4. 8. Duurzaamheid	24
5. ALGEMENE BELEIDSUITGANGSPUNTEN PER DEELGEBIED	26
5. 1. Bedrijventerreinen	28
5. 2. Centra Stadskanaal en Musselkanaal	30
5. 3. Dorpsgebieden Alteveer, Mussel en Onstwedde	34
5. 4. Kanaalzone	38
5. 5. Kernen Stadskanaal en Musselkanaal	41
5. 6. Landelijk gebied Veenkoloniën	44
5. 7. Landelijk gebied Westerwolde	47
6. PARTICIPATIE	51
6. 1. Introductie	51
6. 2. Aanpak	51

6. 3.	Overleg medeoverheden	51
6. 4.	Maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers	52

1. INLEIDING

1. 1. Aanleiding

Voor u ligt de Nota van Uitgangspunten voor het nieuwe Omgevingsplan Stadskanaal. Deze Nota van Uitgangspunten is een eerste stap in het actualiseren van alle bestemmingsplannen. Met de komst van de Omgevingswet ziet de gemeente kansen om alvast te anticiperen op de nieuwe wet. Dat biedt mogelijkheden om gebruik te maken van de ruimte die de Crisis- en Herstelwet daarvoor biedt, maar biedt ook kansen om met de organisatie toe te werken naar de nieuwe werkomgeving van de Omgevingswet. De gemeente kiest ervoor om daarom een omgevingsplan te gaan opstellen in plaats van bestemmingsplannen.

1. 2. Proces omgevingsplan

De gemeente gaat aan de slag met het maken van een omgevingsplan. Hiermee wordt ingespeeld op een grote aanpassing van de huidige wet- en regelgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening en milieu. Het Rijk werkt momenteel aan de Omgevingswet die met bijbehorende regelgeving waarschijnlijk op 1 januari 2021 in werking treedt. De gemeente Stadskanaal heeft zich aangemeld als pilotproject om alvast vooruit te kunnen lopen op deze nieuwe wetgeving. De gemeente gaat voor het gehele grondgebied een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte opstellen, we noemen dat alvast wel een omgevingsplan, ook al is dat het nog niet.¹ De reikwijdte van het omgevingsplan is breder dan die van het bestemmingsplan. Met het omgevingsplan kunnen regels worden gesteld voor alle activiteiten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Dit begrip omvat alles wat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving bepaalt. Dus ook aspecten als duurzaamheid, gezondheid, welstand, landschap, milieu, veiligheid en cultureel erfgoed. Met een omgevingsplan kan beter worden ingespeeld op actuele maatschappelijke vraagstukken in Stadskanaal en de regio, zoals krimp en leegstand, omdat het de bredere sociaal-economische doelstellingen verbindt aan de fysieke leefomgeving.

Het opstellen van een omgevingsplan is voor de gemeentelijke organisatie een mooie kans om zich voor te bereiden op de Omgevingswet en om na invoering van deze wet daadwerkelijk de kansen van deze wet te benutten. Ander voordeel van een Omgevingsplan is ook dat de regelgeving minder versnipperd is over verschillende verordeningen, maar is opgenomen in één gemeentelijk instrument voor de fysieke leefomgeving.

In hoofdstuk 3 van deze Nota van Uitgangspunten is het algemene uitgangspunt voor het omgevingsplan opgenomen. Het algemene deel is in maart 2017 vastgesteld door de gemeenteraad. In de maanden erna zijn gesprekken gevoerd met ver-

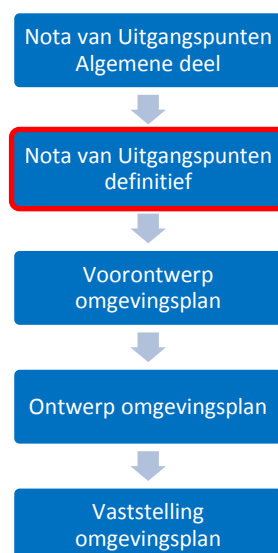
¹ De mogelijkheden in een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte zijn beperkter dan in een echt omgevingsplan onder de Omgevingswet. Op grond van de artikelen 7c en 7g van het Besluit CHW mag op een aantal onderdelen worden afgeweken van bestaande wet- en regelgeving. Als de Omgevingswet met bijbehorende regelgeving in werking treedt zijn de mogelijkheden voor een omgevingsplan ruimer. We proberen hier wel zoveel mogelijk op voor te sorteren op basis van de kennis die voorhanden is.

tegenwoordigers van de inwoners (wijkraden), ondernemers, ketenpartners, stakeholders op het gebied van in ieder geval wonen, leefbaarheid, cultureel erfgoed, landbouw, natuur en recreatie en met college, raadscommissie en medewerkers van de gemeente van de verschillende afdelingen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving. Samen met al deze personen en groeperingen is een eerste aanzet gedaan om per deelgebied de ambities, waarden en kwaliteiten van de gemeente Stadskanaal uit te werken. De complete Nota van Uitgangspunten wordt door de gemeenteraad vastgesteld. Parallel aan dit traject wordt gewerkt aan een omgevingsvisie voor Stadskanaal.

De ambities, waarden en kwaliteiten zoals die worden opgenomen in de omgevingsvisie worden vervolgens uitgewerkt in het omgevingsplan. Hierbij wordt gestreefd naar zo min mogelijk regels. Daar waar mogelijk wordt aan de hand van objectieve normen aangegeven welke activiteiten wel en niet zijn toegestaan. Waar het niet mogelijk is om met objectieve normen te werken, zal een beleidsmatige afweging worden opgenomen om de gezamenlijk bepaalde waarden en kwaliteiten af te wegen door middel van het kompas.

Parallel met de procedure van het omgevingsplan wordt de plan-m.e.r-procedure doorlopen. Deze is op basis van de huidige milieuwetgeving verplicht. Hiervoor zal een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) worden opgesteld die nauw aansluit bij de opzet van het te maken omgevingsplan. De NRD bevat de uitgangspunten voor het op te stellen Planmer.

In de volgende figuur is weergegeven (roodomlijnd) waar we nu staan in het proces en de vervolgstappen die nog worden doorlopen.

Figuur 1. Proces omgevingsplan

1. 3. Geldende bestemmingsplannen

De laatste actualiseringsronde van bestemmingsplannen is recent afgerond. De gemeenteraad van Stadskanaal heeft in de periode van 2007 tot en met 2014 een groot aantal bestemmingsplannen vastgesteld. Binnen de gemeente gelden de volgende bestemmingsplannen:

- Musselkanaal, 29 oktober 2007 en Stadskanaal Noord, 26 november 2007. Deze plannen zijn herzien door de beheersverordening Musselkanaal en Stadskanaal Noord, 20 november 2017
- Correctieve en partiële herziening Stadskanaal Kern, 13 oktober 2008
- Landelijk gebied, 23 maart 2009
- Onstwedde, Alteveer, Mussel, 22 maart 2010
- Beheersverordening Bedrijvenpark Stadskanaal, 25 november 2013
- Cereswijk en Dideldom, 27 januari 2014
- Diverse kleinere bestemmingsplannen

Alle bestemmingsplannen en beheersverordeningen in Stadskanaal zijn op dit moment actueel. De actualisatieplicht, dat is de plicht op grond waarvan onder de Wet ruimtelijke ordening bestemmingsplannen binnen 10 jaar geactualiseerd moesten worden, is in 2018 afgeschaft. Die afschaffing van de actualisatieplicht is bedoeld om gemeenten niet onnodig op te zadelen met het maken van bestemmingsplannen en om gemeenten uit te dagen met omgevingsplannen aan de slag te gaan. Het vervallen van de actualiseringsplicht biedt gemeenten meer tijd om zich zodoende goed voor te bereiden op de Omgevingswet.

De gemeente kiest ervoor om nu al in één keer een geheel nieuw omgevingsplan voor alle kernen en het landelijk gebied op te stellen. Hiermee wordt het aantal plannen verminderd en stemmen we de regels op elkaar af. De Omgevingswet verplicht gemeenten straks om één omgevingsplan voor het gehele gemeentelijke grondgebied vast te stellen. Ook daarop wil Stadskanaal vooruitlopen. De gemeente wil vooruitlopen op de Omgevingswet en bestaande regels integreren. Het omgevingsplan moet een plan worden dat gedurende langere tijd bruikbaar is.

1. 4. Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat van dit project is een actueel omgevingsplan waarin het beleid van de gemeente Stadskanaal is uitgewerkt en optimaal is ingespeeld op maatschappelijke ontwikkelingen en trends binnen de gemeente.

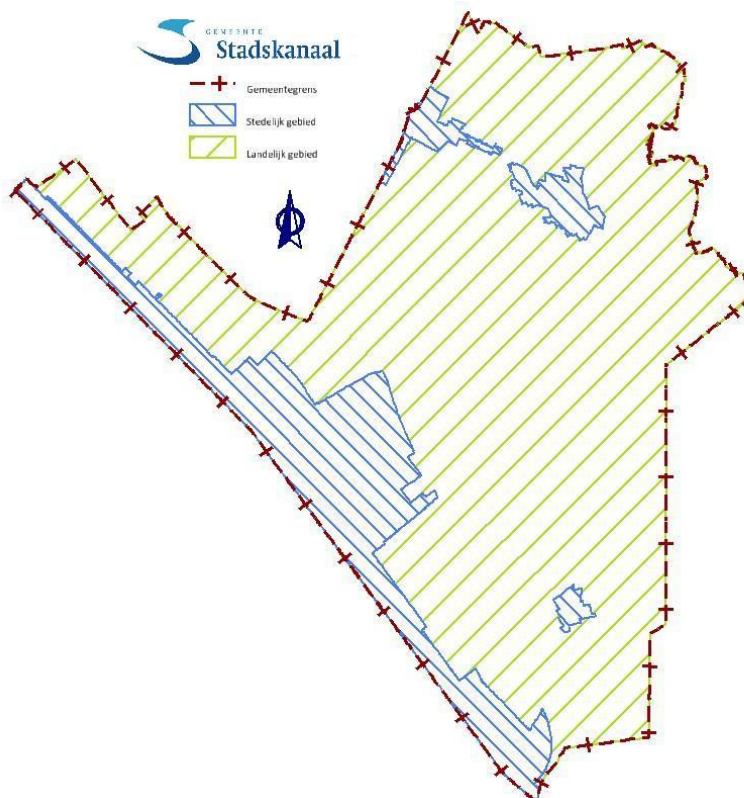
Per gebruiker zijn de volgende resultaten van het proces te onderscheiden:

- **bestuurlijk:**
 - 1 het omgevingsplan geeft uitvoering aan de bestuursovereenkomst
 - 2 één omgevingsplan voor alle kernen en het landelijk gebied van de gemeente Stadskanaal
 - 3 ruimere regels en hierdoor het kunnen leveren van maatwerk
- **inwoners, bedrijven en maatschappelijke groeperingen**
 - 1 minder en op elkaar afgestemde regels
 - 2 een helder plan dat digitaal raadpleegbaar is

- 3 alle regelingen voor de fysieke leefomgeving staan bij elkaar
- **gemeente ambtshalve:**
 - 1 een actueel uitvoeringsinstrument: met het omgevingsplan wordt uitvoering gegeven aan het eigen beleid
 - 2 een omgevingsplan dat onder de Crisis- en herstelwet 20 jaar geldig is in plaats van een bestemmingsplan dat een looptijd heeft van 10 jaar
 - **omgevingsdienst/ vergunningverleners**
 - 1 heldere toetsingskaders voor vergunningverlening
 - 2 begrijpelijke en eenduidige regels voor de hele gemeente
 - 3 actueel en verruimd beleid

1. 5. Begrenzing plangebied

Het omgevingsplan wordt vastgesteld voor het gehele grondgebied van de gemeente Stadskanaal. In de volgende figuur is het grondgebied weergegeven waarbij onderscheid is gemaakt tussen landelijk en stedelijk gebied.

Figuur 2. Begrenzing plangebied omgevingsplan

1. 6. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de pilotstatus op grond van de Crisis- en Herstelwet nader toegelicht en wordt aangegeven wat dat betekent voor het omgevingsplan en voor de gemeentelijke organisatie. Hoofdstuk 3 bevat het algemene uitgangspunt voor het omgevingsplan Stadskanaal. Hoofdstuk 4 gaat in op het kompas en de algemene uitgangspunten per thema. Hoofdstuk 5 beschrijft de beleidsuitgangspunten per deelgebied. In hoofdstuk 6 is het participatietraject beschreven waarbij input is gevraagd voor de uitwerking van het algemene uitgangspunt.

2. BESTEMMINGSPLAN MET VERBREDE REIKWIJDTE

2. 1. Wat houdt het in?

Voordat een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte mag worden vastgesteld moet het plangebied in het Besluit uitvoering Crisis- en Herstelwet (Besluit CHW) worden opgenomen als pilotproject. Twee keer per jaar (1 maart en 1 oktober) wordt door het programma Eenvoudig Beter van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een voorstel gedaan voor het toevoegen van een nieuwe groep plangebieden aan de lijst van artikel 7c en 7g van het Besluit CHW. Stadskanaal is aangemeld als pilotproject in de 11^e tranche. Dit betekent dat de gemeenteraad een bestemmingsplan mag vaststellen met het karakter van een omgevingsplan. De gemeente Stadskanaal gaat dus voor het gehele grondgebied een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte vaststellen. Wat betekent die pilotstatus nu eigenlijk?

Iedereen wil wonen, werken, ondernemen en recreëren in een aantrekkelijke leefomgeving. Daarvoor is overzichtelijke wet- en regelgeving nodig die aansluit bij de praktijk: de Omgevingswet. Voor de Omgevingswet zijn vier verbeterdoelen geformuleerd: het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik, de leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving, een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken en besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter. De Omgevingswet wil sturen op kwaliteit, ruimte bieden voor goede initiatieven en kwetsbare belangen beschermen.

Een omgevingsplan betekent:

- minder² en beter op elkaar afgestemde regels;
- meer loslaten;
- vertrouwen als uitgangspunt;
- integrale benadering van aspecten van de fysieke leefomgeving in één plan;
- meer ruimte voor lokale afwegingsruimte door de gemeente;
- meer ruimte en flexibiliteit voor wenselijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan gaat van oudsher uit van toelatingsplanologie, het omgevingsplan biedt meer ruimte voor uitnodigingsplanologie.

² Het aantal regels hoeft niet perse minder te zijn dan nu in bestemmingsplannen zijn opgenomen. Met het integreren van regels uit gemeentelijke verordeningen kan het totale pakket regels groter zijn dan nu in het bestemmingsplan. Deregulering is een keuze van de gemeente.

Het omgevingsplan

Met de Omgevingswet wordt een belangrijk nieuw instrument geïntroduceerd waarmee enerzijds ontwikkelingen worden gestimuleerd en anderzijds regels voor activiteiten worden gesteld: het omgevingsplan. De gemeenteraad is verplicht hierin de regels op te nemen voor de 'fysieke leefomgeving'.

Met het oog op de doelen van de wet kunnen hierin regels komen over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook moeten er voor het gehele grondgebied van de gemeente functies aan locaties toegekend worden (vergelijkbaar met voorheen doeleindeomschrijvingen onder de bestemmingen). De verplichte evenwichtige toedeling hiervan moet plaatsvinden vanuit de zorg voor de fysieke leefomgeving en bijdragen aan de maatschappelijke doelen die zijn geformuleerd in de Omgevingswet. Expliciete aandacht moet er komen voor het aspect gezondheid. De mogelijke motieven voor het toekennen van functies worden aanzienlijk uitgebreid vergeleken met het bestemmingsplan (dat enkel een goede ruimtelijke ordening als motief kent). Daarnaast gaat het omgevingsplan straks in beginsel ook over alle verdere (algemene) gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving.

De gemeente Stadskanaal heeft van het Rijk de ruimte gekregen om onder andere met de volgende onderwerpen te experimenteren³:

- het plan gaat over de totale fysieke leefomgeving en niet alleen over de ruimtelijke aspecten daarbinnen. Dat betekent dat ook milieumaatregelen en aspecten als natuur, water, welstand, duurzaamheid, veiligheid, gezondheid en cultureel erfgoed in het integrale plan kunnen worden meegenomen;
- onderdelen van gemeentelijke verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving kunnen integraal deel uitmaken van het plan, zoals ook is voorzien in de Omgevingswet;
- grondexploitatieprojecten kunnen gefaseerd worden opgesteld. Dat betekent dat bij organische gebiedsontwikkeling niet direct een gedetailleerde grondexploitatie hoeft te worden geleverd, maar dat dit bij vergunningverlening ter sprake komt;
- onderzoeken kunnen gefaseerd worden gedaan; bij de vaststelling van het omgevingsplan is slechts globaal onderzoek nodig. De gedetailleerde onderzoeken zijn pas relevant bij het beoordelen van een concreet initiatief;
- de planperiode is van 10 jaar verlengd tot 20 jaar;
- het werken met beleidsregels ter uitwerking van normen in het plan.

2. 2. Waarom?

De reden dat de gemeente aan het pilotproject van het Rijk deelneemt is omdat daarmee een plan wordt opgesteld dat na 1 januari 2021 een goede basis vormt voor het op te stellen omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente. De gemeente weet dat een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte nog geen omgevingsplan onder de Omgevingswet is, maar dat het wel een goede basis is voor het gemeentelijk omgevingsplan. Voor het omgevingsplan zijn de volgende onderwerpen van belang:

³ Alle mogelijkheden tot afwijking zijn opgenomen in artikel 7c en 7g van het Besluit uitvoering Crisis- en Herstelwet.

- dereguleren: om onnodige vergunningsprocedures te voorkomen, wordt onderzocht of percelen mogelijk ruimer kunnen worden bestemd en op eenvoudige wijze een gewijzigd gebruik kan worden toestaan. Het huidige systeem van specifieke bestemmingen is hiervoor niet altijd toereikend, omdat met een 'gewoon' bestemmingsplan de uitvoerbaarheid uitgebreid moet worden aangetoond. Het omgevingsplan is hiervoor een beter instrument.
- actualiseringsperiode van 20 jaar: Onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro) moeten bestemmingsplannen worden herzien binnen 10 jaar. Deze termijn is binnen het pilotproject verruimd naar 20 jaar. Hiermee hoeft het plan minder snel te worden herzien en worden kosten bespaard. Indien gewenst kan het plan wel tussentijds worden aangepast.
Overigens zal onder de Omgevingswet de wettelijke actualiseringstermijn volledig komen te vervallen. Omgevingsplannen worden dan herzien op initiatief van raad of college. Dit biedt de vrijheid om een omgevingsplan eerder te herzien indien daar behoefte toe is en alleen voor gebieden en thema's waarvoor het nodig is. Wel komt er een verplichting om verleende omgevingsvergunningen binnen een periode van maximaal vijf jaar te verwerken in het omgevingsplan en ook instructies van het Rijk en provincie moeten binnen een bepaalde termijn worden verwerkt. Er blijft dus wel een soort actualisatieplicht onder de Omgevingswet.
- verbrede reikwijdte: aanverwante onderwerpen zoals bijvoorbeeld welstand, APV, erfgoedbeleid en milieu wil de gemeente in het plan kunnen opnemen. Het omgevingsplan wordt hiermee een instrument om alle beleid dat ziet op de fysieke leefomgeving te ordenen en te integreren. Dit samenbrengen versterkt de integrale afweging van ontwikkelingen en keuzes.
- minder plannen: het uitgangspunt voor een omgevingsplan is dat er onder de Omgevingswet één plan per gemeente wordt opgesteld. Op den duur wordt daarmee het aantal plannen en regelingen verminderd en wordt gezorgd voor een consistent beleid in de gehele gemeente.

2. 3. Hoe gaat de gemeente dit doen?

Samen met ongeveer 110 andere gemeenten loopt de gemeente Stadskanaal vooruit op de invoering van de Omgevingswet en wordt invulling gegeven aan het instrument omgevingsplan. In de provincie Groningen is Stadskanaal de eerste gemeente die hiermee aan de slag is gegaan, in de regio heeft de gemeente (samen met Oldambt) een voortrekkersrol. Ook Appingedam heeft zich aangemeld als pilotgemeente.

Goed overleg met ketenpartners, zoals de provincie Groningen, waterschap, Veiligheidsregio, Omgevingsdienst en buurgemeenten is daarbij ook heel belangrijk. Er wordt nog gezien of in het kader van het experimenteren ook kan en mag worden afgeweken van de provinciale omgevingsverordening. Hiermee wordt optimaal invulling gegeven aan het experiment en aan het omgevingsplan. De verwachting is dat onder de Omgevingswet ook de provincies een stapje terug zullen doen en meer gaan overlaten aan de gemeente.

Een belangrijk onderdeel is een uitgebreid communicatie- en participatietraject met inwoners, bedrijven, stakeholders en ketenpartners. Uitgangspunt hierbij is

wel dat lopende trajecten, zoals in het kader van de Centrumvisie van Stadskanaal, niet worden herhaald, maar dat de resultaten daarvan worden opgenomen in het omgevingsplan. De verslagen van het participatietraject tot nu toe zijn opgenomen in hoofdstuk 6.

2. 4. Gevolgen voor de organisatie en vaardigheden

Het meedoen aan de pilot maakt het voor de gemeente mogelijk om deels van de geldende wet- en regelgeving af te wijken en om voor te sorteren op de Omgevingswet. Meer specifiek stelt het de gemeente in staat om te oefenen met de nieuwe wettelijke bepalingen, de mogelijkheden van de Omgevingswet en dit in de toekomst breder toe te passen in de hele gemeente. De Omgevingswet brengt grote veranderingen voor de gemeentelijke organisatie met zich mee. De Omgevingswet kent andere instrumenten en vereist een integrale en interdisciplinaire aanpak, de fysieke leefomgeving is breder dan het huidige begrip ruimtelijke ordening. Ook staat niet meer het plan centraal, maar een initiatief. Dit betekent niet dat alles mag, daarin moeten keuzes worden gemaakt. In de Omgevingsvisie worden de kaders opgenomen waar binnen ontwikkelingen mogelijk zijn, in het omgevingsplan wordt zowel ruimte geboden voor meer initiatieven als de randvoorwaarden en concrete regels opgenomen waaraan activiteiten worden getoetst.

Met het omgevingsplan kan de gemeente Stadskanaal al werkende weg hiermee aan de slag. Alle regels van de fysieke leefomgeving komen bij elkaar in het omgevingsplan. Deze regels komen er anders uit te zien dan die van een bestemmingsplan of beheersverordening of gemeentelijke verordening. Met de mogelijkheden van de pilot kan de gemeente zelf bepalen hoe het omgevingsplan eruit komt te zien, afwijken van de bij bestemmingsplannen voorgeschreven standaarden mag. Een voorbeeld hiervan is het werken met het Kompas waaraan initiatieven worden getoetst (zie hiervoor Hoofdstuk 4 van deze Nota van uitgangspunten) en een digitale opzet op maat ontwikkelen voor het omgevingsplan Stadskanaal.

Het is in dit hele proces belangrijk dat de verschillende afdelingen, vergunningverleners en handhavers al in een vroegtijdig stadium met elkaar samenwerken om een omgevingsplan te maken waarmee iedereen kan werken. Er wordt ook bekeken wat dit voor de organisatie betekent. Niet alleen voor de organisatie, maar ook voor de vaardigheden en competenties van de medewerkers. De medewerkers moeten immers niet alleen over voldoende kennis van het omgevingsplan beschikken, maar ook over de competenties om integrale afwegingen te maken. Dit geldt zowel bij het opstellen als het uitvoeren van het omgevingsplan. Inhoud en competenties gaan gezamenlijk op. Door het opstellen van een omgevingsplan en het al werkende weg voorbereiden van de gemeentelijke organisatie op de komst van de Omgevingswet worden de kansen die de wet biedt goed benut.

2. 5. Implementatie Omgevingswet

Binnen de gemeente wordt gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet binnen de gemeentelijke organisatie.

In het project Omgevingswet zijn vier deelprojecten benoemd. Dit zijn:

- Omgevingsvisie en omgevingsplan

- Verordeningen
- Processen, organisatie en HR
- Digitalisering (DSO)

De deelprojecten hebben allemaal raakvlakken met elkaar en komen terug in het omgevingsplan. De visie levert input voor het omgevingsplan en het Kompas. De regels uit verordeningen die zien op de fysieke leefomgeving en waarbij de bevoegdheid niet bij de burgemeester ligt, kunnen in het omgevingsplan worden opgenomen. Er moet ook nagedacht worden over de digitale opzet van het omgevingsplan, ook in relatie tot het project Beter Benutten Basisgegevens waar de gemeente Stadskanaal aan deelneemt. Het omgevingsplan Stadskanaal biedt kansen om de komende tijd al werkende weg aan de slag te gaan en ondertussen de organisatie voor te bereiden op de Omgevingswet. Dit heeft direct gevolgen voor de werkprocessen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie, de competenties van medewerkers en dus ook voor HR.

3. VAN VISIE NAAR PLAN

3. 1. Stadskanaal Koersvast Nait Soezen, moar dou

In het vierde kwartaal van 2017 heeft de gemeenteraad het document ‘Stadskanaal Koersvast Nait Soezen, moar dou’ vastgesteld. Met dit koersdocument laat de gemeente Stadskanaal op een inspirerende manier zien hoe de belangrijke opgaven op verschillende beleidsterreinen worden aangepakt.

Figuur 3. Koersdocument gemeente Stadskanaal

De gemeente Stadskanaal staat voor een aantal uitdagingen. Stadskanaal is gelegen in een regio die krimpt, waar voorzieningen onder druk staan en waar banen niet voor het oprapen liggen. Speerpunten uit het koersdocument zijn het verstevigen van de economie en het creëren van meer banen; het werken aan leefbaarheid en het vitaal houden van de dorpen en kernen met het daarbij horende voorzieningenniveau.

Tegelijkertijd zijn er ook diverse lange termijn ontwikkelingen en trends. Bijvoorbeeld de verandering van het klimaat en de verschuiving naar het gebruik van andere energiebronnen. Ook technologische ontwikkelingen en innovatie zullen naar verwachting grote gevolgen hebben voor ons dagelijks leven en leiden tot veranderingen op de arbeidsmarkt. Dit soort trends en ontwikkelingen leiden tot opgaven waar we een antwoord op zullen moeten geven. Daarbij realiseren we ons dat de maatschappelijke verhoudingen en de rol van de overheid verandert. Inwoners en bedrijven nemen steeds vaker zelf initiatief om maatschappelijke en economische vraagstukken op te pakken.

Het is gewenst om een aantal kernopgaven te formuleren om de ambitie te realiseren. De kernopgaven zijn onderverdeeld in de volgende noemers: “Stadskanaal werkt duurzaam!”, “Stadskanaal leeft!” en “Stadskanaal pakt aan!”.

Bij te formuleren kernopgaven valt bijvoorbeeld te denken aan:

- duurzame ontwikkeling van samenleving, economie en milieu;
- bouwen aan een sterke economie en werkgelegenheid;

- de circulaire economie: de kunst van verwaarding;
- energieneutraal in 2050;
- een goede (digitale) infrastructuur;
- het organiseren van goede zorg voor iedereen;
- het behoud van kwalitatief goede voorzieningen;
- ruimte voor innovatie, het experiment en goede initiatieven;
- stimuleren van de eigen kracht;
- een goed bestuur en professionele dienstverlening.

3. 2. Van Koersdocument naar Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is straks onder de Omgevingswet een verplicht instrument waarin de strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn omschreven zijn. Het is een politiek-bestuurlijk document dat het beleid voor de fysieke leefomgeving integraal omschrijft, aansluitend bij de reikwijdte van de Omgevingswet. Op dit moment zijn gemeenten alleen verplicht één of meer gebiedsdekkende ruimtelijke structuurvisies op te stellen. Strategische plannen op het gebied van milieu, verkeer en vervoer, natuur en water hebben een vrijwillig karakter. Het is de bedoeling dat er straks één samenhangende integrale visie op strategisch niveau is, niet een optelsom van bestaande beleidsvisies voor de diverse domeinen. De gedachte is bovendien dat een omgevingsvisie globaal is, gericht op de lange termijn en vooral is gericht op doelen voor de fysieke leefomgeving.

Ten tijde van de start van het omgevingsplan voor de gemeente Stadskanaal was er nog sprake van dat er tezamen met de beoogde herindelingspartners een omgevingsvisie zou worden gemaakt. Omdat de gemeentelijke herindeling voorlopig is uitgesteld en het hebben van een visie op de fysieke leefomgeving gewenst is, is het goed en praktisch om parallel aan het traject van de Nota van Uitgangspunten voor het omgevingsplan gelijk aan de slag te gaan met de omgevingsvisie Stadskanaal. De omgevingsvisie en het omgevingsplan kunnen dan optimaal op elkaar worden afgestemd. Bovendien kunnen de werkzaamheden aan beide instrumenten en het participatietraject worden gecombineerd.

De Omgevingsvisie biedt bovenal kansen om de ambities uit Koersdocument 'Stadskanaal Koersvast' en de 'Nota van Uitgangspunten Omgevingsplan' te vertalen naar een visie op hoofdlijnen voor de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Stadskanaal.

3. 3. Het omgevingsplan

Een omgevingsplan is meer dan alleen het bij elkaar vegen van de geldende bestemmingsplannen, beheersverordeningen en de gemeentelijke verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. De gemeente Stadskanaal wil graag de kansen die de Crisis- en Herstelwet biedt om vooruit te lopen op de Omgevingswet benutten en een vernieuwend omgevingsplan maken.

Het omgevingsplan is een uitgelezen mogelijkheid om de ambitie van de gemeente in een gezamenlijk traject met de inwoners, ondernemers, stakeholders en ketenpartners in te kleuren en de regels af te stemmen op deze ambitie. Hierbij is het niet de gemeente alleen die de regels bepaalt. Dit gebeurt in nauw overleg met betrokkenen. De gemeente Stadskanaal gaat samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke groeperingen het speelveld van de fysieke leefomgeving vormgeven. Daar waar mogelijk en gewenst treedt de gemeente terug en wordt het vormgeven van ontwikkelingen over gelaten aan de samenleving van de gemeente Stadskanaal.

Met het vorenstaande wil de gemeente ook invulling geven aan de algemene zorgplicht. Een ieder is verantwoordelijk voor een goede fysieke leefomgeving. Niet alleen de overheid. Dit betekent dat ook van de bewoners, bedrijven en maatschappelijke groeperingen wordt verwacht dat ze gaan handelen conform de zorgplicht. Hierover gaat de gemeente met hen in gesprek.

Uitgangspunt in het omgevingsplan is het *ja, mits...*-beginsel. De klant is koning, de gemeente Stadskanaal legt de looper uit voor goede initiatieven. Veel is mogelijk, tenzij het echt niet anders kan.

Hiermee wil de gemeente nieuwe ontwikkelingen stimuleren. Er wordt meegewerkt aan nieuwe initiatieven van burgers en ondernemers, mits er vanuit beleid, milieu of anderszins grote bezwaren zijn. Er wordt een omgevingsplan opgesteld waarbij ruimte wordt gegeven aan ondernemers en burgers, met behoud van de waarden en kwaliteiten van Stadskanaal. Dit betekent dat er ten opzichte van de huidige regels een verruiming plaatsvindt en dat er maatwerk kan worden geleverd. De wens is om het aantal procedures en de regel-druk voor burgers en ondernemers te verminderen. Met het vorenstaande sluit de gemeente naadloos aan op de doelen van de Omgevingswet.

Het uitgangspunt *ja, mits...* wordt vertaald in de volgende regel:

‘Alle activiteiten die een bijdrage leveren of geen afbreuk doen aan de ambities, waarden en kwaliteiten van de gemeente Stadskanaal zijn toegestaan’

Dit is de start van het omgevingsplan, we beginnen met deze ene regel. Daarbij realiseren we ons dat dit erg ambitieus is en dat het naar aanleiding van randvoorwaarden uit de wet- en regelgeving, het provinciaal en gemeentelijk beleid en de beschrijvingen van de te onderscheiden deelgebieden nodig kan zijn om meerdere

regels in het omgevingsplan op te nemen, die zien op aspecten zoals archeologie, geur, duurzaamheid en gezondheid.

Bij het formuleren van één regel is het belangrijk om te weten wat wordt verstaan onder de ambities, waarden en kwaliteiten. In de volgende hoofdstukken van deze Nota van Uitgangspunten wordt hier verder op ingegaan. In hoofdlijn worden de ambities, waarden en kwaliteiten per deelgebied beschreven. Deze vormen de basis voor het omgevingsplan en moeten in dat traject nader worden uitgewerkt. Het gaat hierbij niet om de regel zelf, maar om de bescherming van de gezamenlijk bepaalde waarden en kwaliteiten. Deze waarden en kwaliteiten bepaalt de gemeente niet alleen, hierbij is de input vanuit het participatietraject van groot belang.

4. HET KOMPAS - ALGEMENE UITGANGSPUNTEN PER THEMA

4. 1. Algemeen

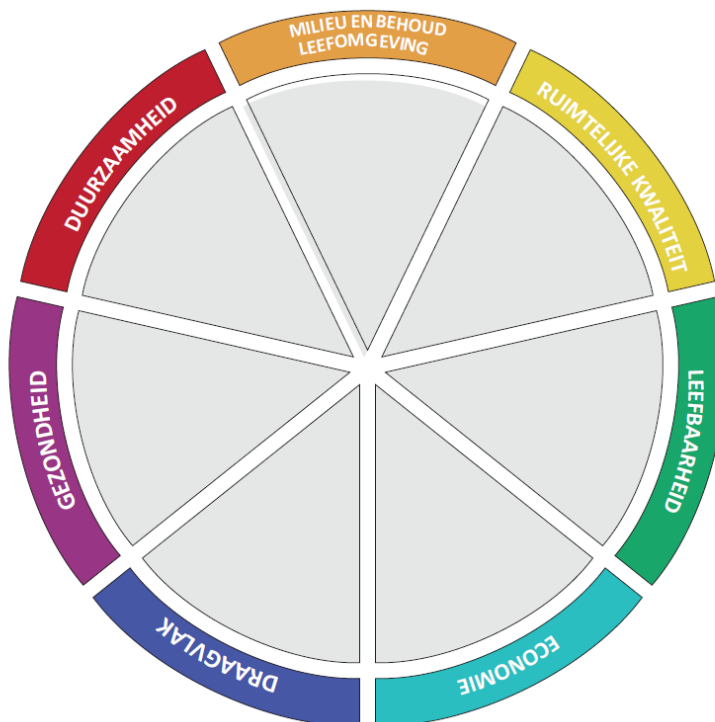
Hoe kunnen we invulling geven aan de ene regel die we in het omgevingsplan willen opnemen: 'Alle activiteiten die een bijdrage leveren of geen afbreuk doen aan de ambities, waarden en kwaliteiten van de gemeente Stadskanaal zijn toegestaan'. De volgende stap in het proces is het gezamenlijk bepalen van de ambities, waarden en kwaliteiten per deelgebied van Stadskanaal. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het Kompas Omgevingsplan Stadskanaal.

In het Kompas staan de thema's waaraan toekomstige ontwikkelingen in Stadskanaal worden getoetst. Deze thema's sluiten aan op de omgevingsvisie.

De thema's zijn:

- Milieu en behoud leefomgeving
- Ruimtelijke kwaliteit
- Leefbaarheid
- Economie
- Draagvlak
- Gezondheid
- Duurzaamheid

Het Kompas is hieronder in figuur 4 opgenomen.

Figuur 4. Kompas Omgevingsplan Stadskanaal

De invulling van de thema's is gebaseerd op het brede begrip fysieke leefomgeving. Hiermee lopen we vooruit op de Omgevingswet. Dit brede begrip betekent dat we thema's die normaal gesproken niet worden meegenomen in de afweging van initiatieven ook meenemen, zoals economie, draagvlak en gezondheid.

In dit hoofdstuk zijn de thema's uitgewerkt. In het volgende hoofdstuk worden de deelgebieden van het grondgebied van Stadskanaal globaal beschreven. Per deelgebied worden voor zover relevant de thema's ingevuld op basis waarvan activiteiten in dat deelgebied worden getoetst. Daarin is ook een weging tussen de thema's opgenomen, welk thema weegt zwaarder dan de andere en welk minimumniveau wordt voor elk thema aangehouden. Per thema wordt aangegeven wat hieronder wordt verstaan. Bestaand beleid dat nog actueel is wordt vertaald in het Kompas.

4. 2. Milieu en behoud leefomgeving

Het thema **Milieu en behoud leefomgeving** ziet de randvoorwaarden vanuit milieu- en omgevingsaspecten die gelden op grond van wet- en regelgeving. Een deel daarvan kan nu al op gemeentelijk niveau al in het omgevingsplan worden opgenomen. Voor de overige aspecten gelden de wetten en besluiten op landelijk niveau. Een belangrijk uitgangspunt van de Omgevingswet wordt dat gemeenten meer afwegingsruimte krijgen. Deze afwegingsruimte zal na de inwerkingtreding van de Omgevingswet ook binnen het thema Milieu en behoud leefomgeving een plek krijgen.

De Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB)⁴ die momenteel in voorbereiding zijn zullen vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking treedt op bepaalde onderwerpen afwegingsruimte voor gemeenten bieden. De afwegingsruimte voor gemeenten houdt bijvoorbeeld in dat in een omgevingsplan strengere of mildere regels dan die in de betreffende AMvB staan kunnen worden opgenomen. Of regels voor onderwerpen die nu nog in het Activiteitenbesluit Milieubeheer staan en straks niet terugkomen in de AMvB's. Het gaat hier bijvoorbeeld om eisen voor geluid, geur en hinder voor activiteiten zoals winkels, horecabedrijven en andere soorten bedrijven. De gemeente krijgt daarbij de keus om regels daarvoor al dan niet over te nemen en krijgt ook ruimte om binnen minimale en maximale marges keuzes te maken, bijvoorbeeld strengere of soepelere normen op te nemen afhankelijk van de specifieke omgevingswaarden die wenselijk worden geacht in een bepaald deelgebied. Het thema Milieu en behoud leefomgeving wordt na de inwerkingtreding van de Omgevingswet nog aangevuld met regels op basis van de AMvB's. Vooralsnog gelden de volgende uitgangspunten:

- **Bodem:** Voor het aspect bodem verwerken we de bodemkwaliteitskaart in het omgevingsplan (bijlage 1). Op grond van de bodemkwaliteitskaart zijn gebieden aangewezen waarvoor de bodemkwaliteit in beeld is en waarvoor geen bodemonderzoek voor ontwikkelingen hoeft te worden aangeleverd bij de aanvraag omgevingsvergunning. Op basis van de bodemkwaliteitskaart wordt bodembeleid gemaakt voor het omgevingsplan.
- **Archeologie:** Voor archeologie is de archeologische beleidskaart de basis. Er zijn

⁴ Omgevingsbesluit, Besluit Kwaliteit Leefomgeving, Besluit Activiteiten Leefomgeving en het Besluit Bouwwerken Leefomgeving

gebieden waarvan bekend is dat zich hier archeologische resten bevinden, de AMK-terreinen. In andere gebieden is alleen een verwachting dat zich hier archeologische resten kunnen bevinden. De archeologische verwachtingswaarden zijn per gebied verschillend en kunnen laag, middelhoog of hoog zijn. Voor het bouwen en het uitvoeren van werken en werkzaamheden gelden per verwachtingswaarde beperkingen vanaf een bepaalde diepte en oppervlakte.

- Water: Voor water geldt als uitgangspunt: een betere waterkwaliteit en een goede waterkwantiteit. Ten aanzien van de waterkwaliteit stelt het waterschap regels. Plannen die bijdragen aan deze ambitie de waterkwaliteit te verbeteren, zijn passend in het omgevingsplan. Ten aanzien van waterkwantiteit geldt de trits vasthouden, bergen, afvoeren als ambitie.
- Luchtkwaliteit: Hiervoor sluiten we aan bij de wettelijke normen.
- Geur: Hiervoor sluiten we aan bij de wettelijke normen en de handreiking bedrijven en milieuzonering.
- Externe veiligheid: Hiervoor sluiten we aan bij de wettelijke normen.
- Geluid: Momenteel heeft Stadskanaal geen gemeentelijk geluidsbeleid vastgelegd. In de praktijk werken we voor bedrijven veelal met de richtlijnen zoals opgenomen in de handreiking industrielawaai in combinatie met de handreiking 'bedrijven en milieuzonering'. Hierin worden verschillende normen gehanteerd voor rustige woongebieden, landelijke gebieden, en gemengde locaties en bedrijvenlocaties. Deze gedifferentieerde benadering nemen we als uitgangspunt over, waarmee per deelgebied een richtlijn voor geluid wordt opgenomen. Doordat de handreiking sinds 2009 niet meer is geactualiseerd is het mogelijk dat de normen niet meer overeenkomen met de hedendaagse praktijk. Het is aan initiatiefnemers om aan te tonen of hun bedrijf aan een andere (lagere) norm getoetst moet worden. Voor wegverkeerslawaai sluiten we aan bij de wettelijke normen.
- Ecologie/Natuurbescherming: de Wet natuurbescherming is leidend. De provincie Groningen is hiervoor bevoegd gezag. Er is geen gemeentelijk beleid. Beschermde natuurgebieden worden voorzien van een beschermende regeling in het omgevingsplan. Een toename van biodiversiteit is een ambitie.

4. 3. Ruimtelijke kwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit ziet op de stedenbouwkundige, cultuurhistorische, landschappelijke en overige van belang zijnde fysieke waarden van een gebied en bevat regels over het uiterlijk van bouwwerken (welstand). Hieronder vallen ook maatvoering en oppervlakte van gebouwen. De ambitie is het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Dit bereiken we op de volgende manieren:

- Welstand: Het bestaande welstandsbeleid wordt verwerkt in het omgevingsplan. Dit dient ook als uitgangspunt voor het bepalen van de maatvoering van gebouwen. Nieuwe bouwwerken worden hieraan getoetst.
- Cultuurhistorische waarden: De cultuurhistorische waarden zijn opgenomen op de cultuurhistorische waardenkaart. Deze wordt verwerkt in het omgevingsplan.
- Karakteristieke panden en monumenten: Vanuit landelijke en provinciale regelgeving dient de gemeente haar gebouwde culturele erfgoed (monumenten en karakteristieke panden) te beschermen. De gemeente heeft nog geen beleid

voor karakteristieke panden. De gebouwde cultuurhistorische waarden zijn opgenomen in de 'Waardekaart historische (steden)bouwkunde gemeente Stadskanaal'. Het uitgangspunt is om deze kaart te verwerken in het omgevingsplan. Voor karakteristieke panden geldt dat het een gemeentelijke bevoegdheid is deze aan te wijzen. In de formele procedurefase wordt gekeken of we karakteristieke panden gaan opnemen in het omgevingsplan.

- Wij nemen als uitgangspunt dat een cultuurhistorisch waardevol object niet op zichzelf staat, maar in een bepaalde ruimtelijke context een bepaalde waarde vertegenwoordigt: een landschap, een dorpsgezicht, een stedenbouwkundige structuur. Daarom willen we gebieden beschermen waar zowel het landschap als de stedenbouwkundige structuren, als de individuele objecten in samenhang het verhaal van onze identiteit vertellen. Deze gebieden betreffen de Historisch-(steden)bouwkundig waardevolle zones, zoals opgenomen op de waardekaart en zoals die in Stadskanaal bijvoorbeeld voorkomt in Smeerling. Binnen deze zone zal nadrukkelijk gestreefd worden naar behoud en versterking van de cultuurhistorische waarden. Daarmee bereiken we ons doel, het behoud van de identiteit van ons landschap.
- Vellen van houtopstanden: Het uitgangspunt is de huidige regeling voor het kappen/vellen van houtopstanden uit de APV te herzien. Uitgangspunt is om zoveel mogelijk los te laten, maar waardevolle houtopstanden of monumentale bomen maken evengoed deel uit van een cultuurhistorisch waardevol gebied als bijvoorbeeld karakteristieke panden. In de formele procedurefase wordt gekeken of monumentale bomen en waardevolle houtopstanden in het omgevingsplan worden opgenomen. Dit kan per deelgebied verschillen.
- Landschappelijke waarden: Landschappelijke waarden worden per deelgebied beschreven en waar nodig beschermd. Water kan ook een landschappelijke waarde zijn.

Voor bebouwing op woonpercelen wordt de volgende hoofdregel gehanteerd: 50% bebouwing op een perceel is toegestaan, hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen hoofd- en bijgebouwen, voor het buitengebied geldt op basis van provinciaal beleid een maximum van 300 m² bij recht, een grotere oppervlakte kan via het Kompas worden toegestaan. Voor wat betreft de bouwregels voor hoofd- en bijgebouwen sluiten we aan op de systematiek van de welstandsnota.

4. 4. Leefbaarheid

Leefbaarheid omvat een aantal aspecten die de leefbaarheid ten goede komen, zoals (sociale) veiligheid. Het thema kwaliteit leefomgeving zorgt ervoor dat wordt voldaan aan de concrete normen. Stadskanaal wil een excellente woongemeente zijn, een knooppunt van creativiteit, cultuur, kennis en werken en een plek waar het veilig wonen is. Stadskanaal wil zijn inwoners ook in de toekomst een volwaardig, omvangrijk, divers en kwalitatief hoogstaand voorzieningenpakket blijven bieden, met onder meer zorg, onderwijs, cultuur en sport.

De leefbaarheid verschilt per deelgebied. In het ene gebied is meer reuring, terwijl het andere gebied meer rust kent. De leefbaarheid verschilt per deelgebied en wordt bijvoorbeeld in een centrumgebied of het landelijk gebied heel anders ervaren. Daarnaast zijn er diverse ontwikkelingen, zoals bevolkingsdaling, van invloed

op de leefbaarheid.

De ambities voor leefbaarheid zijn opgenomen in de woonvisie, het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan, de diverse wijkvisies en de Centrumvisie Stadskanaal. Dit beleidsveld is continu in ontwikkeling en ambities en strategieën worden hierop voortdurend aangepast. Dit heeft er mee te maken, dat we ondanks alle prognoses, niet goed kunnen inschatten wat de gevolgen van bevolkingsdaling voor de leefbaarheid exact inhoudt. Flexibiliteit in de regelgeving is daarom noodzakelijk om hier goed op te kunnen inspelen.

Het uitgangspunt voor het omgevingsplan is om flexibel te kunnen inspelen op de ontwikkelingen in de wijken, leefbaarheidskwesties, veiligheidsaspecten en het hieraan gekoppelde beleid. Vooralnog gaan we uit van de volgende uitgangspunten voor het omgevingsplan:

- Wonen: Het aantal inwoners van Stadskanaal daalt naar verwachting naar circa 30.000 inwoners in 2025, er is sprake van krimp. Met de daling van het aantal inwoners daalt ook de vraag naar woningen. Ter voorkoming van leegstand en verpaupering zal een aantal woningen gesloopt moeten worden. Er wordt ingezet op behoud en versterking van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. Vervangende nieuwbouw wordt gecombineerd met verdunning van de woningvoorraad.
- Bedrijvigheid: Bedrijvigheid en werkgelegenheid is in algemene zin van belang voor de leefbaarheid van de regio. Op lokaal niveau zijn bedrijven in wijken en het buitengebied ook van invloed op de leefbaarheid. Enerzijds zorgt het voor reuring en kan het een goede invulling geven aan leegstaande panden, aan de andere kant kan te veel bedrijvigheid als storend worden ervaren. Per deelgebied wordt hiervoor een ambitie vastgelegd.
- Recreatieve en toeristische voorzieningen: Deze voorzieningen zijn belangrijk voor een goed leef- en woonklimaat. Stadskanaal is ook een belevingsgemeente en wil verblijfstoerisme stimuleren en toeristen verleiden bezoeken aan de gemeente. Per deelgebied wordt hiervoor een ambitie vastgelegd.
- Leegstand en rotte kiezen: In een krimpregio is leegstand niet altijd te voorkomen. Het is niet mogelijk ieder pand een goede herbestemming te geven. De ambitie is daarom niet om ieder leegstaand pand opnieuw een functie te geven. Het doel is om zorgvuldig te krimpen. Panden op strategische punten of met bepaalde waarden, zoals in een centrum of een monument, willen we graag behouden en opnieuw van een functie voorzien. Leegstand op locaties waar er geen hinder wordt ondervonden, is acceptabel. Sloop is een optie.
- Accommodaties: Het accommodatiebeleid geldt als uitgangspunt voor het omgevingsplan. Het beleid geeft antwoord op de vraag hoe een reductie in onderhouds-, exploitatie- en vernieuwingslasten kan worden bereikt binnen Stadskanaalse accommodaties, zonder dat dit ten koste gaat van de maatschappelijke activiteiten die worden uitgevoerd. Plannen die bijdragen aan realisatie van het accommodatiebeleid zijn gewenst. Per deelgebied wordt hiervoor een ambitie vastgelegd.
- Voorzieningen en centra: Voor centra en de voorzieningen gelden de centrumvisie Stadskanaal, de integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal en het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan (RWLP) als uitgangspunt. Per deelgebied

wordt dit nader uitgewerkt.

- Bereikbaarheid en verkeersveiligheid: We streven naar een goede bereikbaarheid van zowel het stedelijke als het landelijke gebied. Bereikbaarheid staat evenwel niet op zich. Een goede verkeersveiligheid is daarbij van groot belang. Mensen moeten op een veilige manier kunnen deelnemen aan het verkeer. Hiervoor wordt de infrastructuur op basis van de daarvoor gestelde normen in de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte onderhouden.
- Evenementen: We sluiten hierbij aan bij de regels vanuit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Uitgangspunt is dat evenementen zijn toegestaan als aan bepaalde randvoorwaarden wordt voldaan. De voorwaarden worden opgenomen in het Kompas en zien op aspecten als verkeer en parkeren, geluid, aantal bezoekers, duur, veiligheid en omvang van het evenement. Aspecten met betrekking tot de openbare orde, daar waar de burgemeester bevoegd is, blijven buiten de werking van het omgevingsplan.

4. 5. Economie

Het thema **Economie** gaat in op de vraag of de activiteit goed is voor de economie van Stadskanaal en de regio. Het gaat over ruimte bieden aan initiatieven, zorgen voor een goede economische structuur en zorgen voor goede vestigingsvoorwaarden. Onder economie valt zowel landbouw, industrie, commerciële en niet commerciële dienstverlening. Voor het beoordelen van activiteiten in relatie tot het thema economie wordt uitgegaan van richtinggevende beleidsuitgangspunten. Daarbij wordt gedacht aan initiatieven die zijn gericht op de vestiging van innovatieve bedrijven, bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen en werkgelegenheid bieden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Werkgelegenheid bevorderen

De gemeente Stadskanaal wil economisch krachtiger worden en meer mensen aan het werk krijgen. In Stadskanaal ligt de rode loper uit voor initiatieven die werkgelegenheid opleveren: belangrijk uitgangspunt is werk, werk, werk! We constateren dat bestaande bedrijven en met name het MKB een grote bijdrage leveren aan de werkgelegenheid. Daarom willen we de bestaande bedrijven waar mogelijk faciliteren in hun ontwikkeling. Nieuwvestiging van bedrijven is ook gewenst, met name op de bedrijventerreinen. Specifieke bedrijven kunnen zich ook vestigen of uitbreiden in de Kanaalzone. Deze bedrijven moeten wel kunnen voldoen aan de wettelijke normen. Van belang is wel dat bestaande bedrijven onder voorwaarden uitbreidingsmogelijkheden behouden.

Ruimte bieden voor ontwikkeling

Stadskanaal is een werk- en leergemeente. Dit houdt in dat (startend) ondernemerschap in de hele gemeente wordt gestimuleerd en dat er ruimte is voor bedrijvigheid (aan en bij huis).

Innovatieve landbouw

Er liggen kansen op het gebied van innovatieve bedrijven op het gebied van landbouw. Deze kansen willen we benutten. De landbouwsector krijgt ruimte voor in-

novaties, met onder meer nieuwe technieken, nieuwe teelten, goede waterhuishouding, duurzame energie. Ook kan de agrarische sector verbreden met onder meer activiteiten op het gebied van natuur, toerisme, zorg en landschapsbeheer. We gaan onderzoeken in hoeverre we dit kunnen faciliteren in het omgevingsplan.

Recreatie

Recreatie biedt kansen in de regio. Initiatieven die hieraan bijdragen zijn gewenst. Dit kan per deelgebied verschillen. Dit wordt in de formele procedure verder uitgewerkt.

De juiste locatie voor bedrijven

Bedrijven zijn verspreid over de hele gemeente. In sommige gevallen is het prima dat een bedrijf niet op een bedrijventerrein is gevestigd. In de volgende gevallen geven we de voorkeur aan vestiging op een specifieke locatie:

- Voor Detailhandel, Horeca en publiek aantrekkende dienstverlening moet dit in centrumgebieden worden gevestigd, waarbij voor publiek aantrekkende dienstverlening die in het weekend dicht is en avondhoreca die overdag dicht is gezocht moet worden naar geschikte locaties waaronder de aanloopstraten van de winkelcentra.
- Voor bedrijven die naar aard, omvang en/of schaal thuishoren op een (gezoneerd) bedrijventerrein, is het de ambitie dat deze op een bedrijventerrein worden gevestigd. Kleinschalige bedrijven kunnen mogelijk ook gevestigd worden in de aanloopgebieden van de winkelcentra waarmee leegstand in die gebieden voorkomen wordt, mits aangetoond is dat een dergelijk bedrijf past in die omgeving.

Bedrijven die vanuit de historie niet gevestigd zijn op een bedrijventerrein en niet kunnen verhuizen naar het bedrijventerrein kunnen onder voorwaarden (dit zal nader uitgewerkt worden in het kompas) uitbreiden op hun huidige locatie.

Voor de bedrijven heeft dit als voordeel dat de voorzieningen en maatregelen specifiek voor deze locaties kunnen worden afgestemd op de behoeftes van de bedrijven. Daarnaast versterken bedrijven en detailhandel elkaar door in elkaars omgeving te vestigen (agglomeratievoordeel).

Vestigingsvoorwaarden verbeteren

Met minder regels en vergunningen willen we de gemeente aantrekkelijker maken voor bedrijfsvestiging. Daarnaast stimuleren we ontwikkelingen die bijdragen aan positieve vestigingsvoorwaarden voor bedrijven. De fysieke en digitale infrastructuur moet daarom op orde worden gebracht. Een goede bereikbaarheid in de breedste zin, zowel per (vracht)auto, OV, als internet, is van belang als vestigingsvoorwaarde voor bedrijven. De gemeente vindt het noodzakelijk dat op korte termijn de spoorverbinding Veendam-Stadskanaal wordt doorgetrokken en op middellange termijn naar Emmen.

Vooral digitale bereikbaarheid is essentieel. De digitalisering neemt steeds verder toe. Automatisering en digitalisering groeien steeds verder naar elkaar toe. Door internet is ligging van bedrijven steeds minder belangrijk. Snel en stabiel internet is

belangrijk. Internet biedt nieuwe verkoop- en marketingmogelijkheden. Het is daarom de ambitie dat de huidige fysieke en digitale bereikbaarheid behouden blijft, en waar mogelijk verbeterd wordt. Ook een duurzame energievoorziening is steeds vaker een vestigingsvoorwaarde.

4. 6. Draagvlak

Het verkrijgen van **Draagvlak** voor een activiteit is heel belangrijk. Hoe we dit thema precies gaan invullen moet nog nader worden uitgewerkt. We denken aan een procesregel in het omgevingsplan, zodat de initiatiefnemer van een activiteit zelf actief aan de slag gaat om omwonenden te informeren over de ontwikkeling in plaats van dat de gemeente dat altijd zelf moet doen. Dit wordt dan ook een voorwaarde om omgevingsvergunning te krijgen. De bal wordt dus meer bij de initiatiefnemer gelegd, die moet aantonen of er draagvlak is voor de ontwikkeling. De gemeente kan hierin uiteraard ondersteunen.

De vraag is vervolgens wat er gebeurt als er geen draagvlak is, maar wel goed gescoord wordt op de andere thema's. Of als er minder goed wordt gescoord op andere thema's, maar er heel veel draagvlak is voor een ontwikkeling. De waardering van het draagvlak moet nog nader worden bekeken. De manier waarop je draagvlak toetst is afhankelijk van de grootte en de aard van de ontwikkeling. Initiatiefnemers moeten zelf omwonenden informeren en hen de gelegenheid geven om te reageren richting de gemeente. Voor grotere plannen kunnen omwonenden ook meepraten over de wijze van uitvoering. Dan is er misschien geen draagvlak voor de activiteit zelf, maar wel over de uitvoering ervan.

4. 7. Gezondheid

Gezondheid is een vrij nieuw thema in het fysieke domein en daagt ons uit om op een andere manier naar onze leefomgeving te kijken. Wat zijn de gevolgen van activiteiten voor de gezondheid van de inwoners? Wat verstaan we exact onder gezondheid in relatie tot de fysieke leefomgeving? Moeten mensen de keuze hebben om in een gezonde leefomgeving te kunnen wonen, werken en recreëren? Voor gezondheid is omgevingskwaliteit belangrijk: schoon, toegankelijk, veilig, bereikbaar met een goede balans van rustig en uitdagend, van zonnig en koel, van bebouwing, groen en water, en van wonen, bedrijvigheid en andere functies. Het thema gezondheid binnen de fysieke leefomgeving ziet op gezonde en veilige mobiliteit, een gezonde en veilige leefomgeving, gezonde woningen en gezonde scholen. Naast gezondheid in relatie tot fysiek ziek worden, is er ook de geestelijke gezondheid. Daaronder valt het voorkomen van stress, het versterken van beleving en welbevinden van mensen. Dit is een breed begrip van gezondheid en is een eerste aanzet voor het omgevingsplan, we gaan de komende jaren benutten om dit thema nader in te vullen. Uit het gezondheidsprofiel Groningen, van de GGD, blijkt dat de gemeente Stadskanaal de volgende aandachtspunten heeft: Overgewicht en beweging, drank en roken, ervaren gezondheid, psychische gezondheid, eenzaamheid, eigen regie en chronische ziekten. Deze aandachtspunten zijn soms gerelateerd aan de fysieke leefomgeving.

Er wordt binnen de gemeente gewerkt aan een Programma van eisen Toegankelijkheid (PvE). Bij het indienen van een aanvraag voor een winkel of een buurtcentrum, moet voldaan worden aan het PvE. Als het een gebouw betreft die een publieksfunctie heeft, moet er een balie zijn van maximaal 1,20 meter hoog. Verder gelden er inrichtingseisen voor toiletten, liften en een geleidestrook voor slechtzienden. Het is aan de markt hoe hiermee om te gaan, maar om het te stimuleren zou het opgenomen kunnen worden in het Kompas.

Stimuleren van positieve gezondheid

In algemene zin kunnen we stellen dat initiatieven die een verbetering van de gezondheid nastreven, gewenst zijn:

- In woonomgevingen is er primaat voor voetgangers en fietsers; gemotoriseerd verkeer op het tweede plan. Scholen en andere voorzieningen op loop- of fietsafstand. Ook over langere afstanden goede fietsverbindingen.
- Goede bereikbaarheid van OV
- Stimuleren van sportvoorzieningen en ruimte voor beweging.
- Voldoende groen en blauw in de leefomgeving
- Voorkomen van hittestress, met name rond woningen van ouderen, door een goede inrichting van openbaar gebied.
- Goede toegankelijkheid voor minder validen, conform het toegankelijkheidsbeleid.
- Stimuleren van maatschappelijke functies en gebruik van de omgeving gericht op het samenbrengen van mensen, het tegengaan van eenzaamheid, zingeving.

Voorkomen van negatieve effecten op gezondheid

Daarnaast geldt dat initiatieven die een negatieve invloed kunnen hebben op de gezondheid, niet zonder meer gewenst zijn. Hierbij kan worden gedacht aan de volgende maatregelen:

- Uitlaatgassen: gevoelige bestemmingen zijn niet wenselijk nabij wegen met meer dan 10.000 motorvoertuigen per dag.
- Houtrook: Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor het stoken in houtkachels. Hierbij dienen ze rekening te houden met hun omgeving en de negatieve gevolgen van houtrook voor de gezondheid.
- Bij uitbreiding van intensieve veehouderijen of industriële activiteiten waarbij sprake is van een toename van uitstoot van schadelijke stoffen, moet worden getoetst wat de gevolgen voor gezondheid zijn.
- Functies die negatieve gevolgen hebben op obesitas of verslaving, zijn niet zonder meer gewenst. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van kwetsbare doelgroepen (zorg/scholen).

Pas wanneer de Omgevingswet in werking treedt, kunnen bepalingen worden opgenomen ten aanzien van de constructie en de gezondheid in gebouwen. Hierin voorziet dit omgevingsplan nog niet.

Commerciële zorgpartijen

Ten aanzien van commerciële gezondheidsvoorzieningen, denk aan zorginstellingen, dagbesteding, jeugdzorginstellingen, geldt dat het niet eenduidig positief of

negatief wordt beoordeeld. Deze functies kunnen enerzijds bijdragen aan het voorzieningenniveau voor specifieke doelgroepen. Anderzijds zijn deze voorzieningen vaak gericht op een doelgroep van buiten de gemeente, waardoor de kwetsbare groepen van buitenaf aan worden getrokken in onze gemeente. Gezien de lokale bevolkingssamenstelling, is het niet wenselijk om meer kwetsbare doelgroepen naar onze gemeente te trekken. Ten slotte speelt de kwaliteit van de zorgvoorziening een grote rol. Door de commercialisering van het zorgaanbod, zijn hierin grote verschillen ontstaan. Het uitgangspunt voor de vestiging van commerciële zorgpartijen is dat ze positief worden beoordeeld, indien ze voorzien in een lokale zorgbehoefte en dat er aantoonbaar sprake is van kwalitatief goede zorgdienstverlening.

4. 8. Duurzaamheid

Er is ruimte voor duurzame ecologische ontwikkeling. Duurzaam betekent een goede balans tussen ecologische, economische, technologische en sociale belangen. Het thema **Duurzaamheid** gaat voor een groot deel over het voorkomen van klimaatverandering door middel van 3 stappen: beperk de energievraag, gebruik duurzame (energie)bronnen, gebruik fossiele brandstoffen zo beperkt mogelijk. Daarnaast gaat duurzaamheid ook over anticiperen op klimaatverandering en de omgeving zo inrichten, dat het eventuele klimaatverandering aankan.

Energie

Stadskanaal is een duurzame gemeente die zowel bedrijven als inwoners alternatieve energiebronnen biedt. Stadskanaal kleurt groen, steeds meer inwoners stappen over op groene energie. Voor een nieuwe energievoorziening hebben we initiatieven nodig voor de opwekking van zonne- en windenergie, biomassa en geothermie. In de Nota duurzaamheid en de visie op zonneparken, wordt aangegeven wat onze ambities zijn. De grote windmolens zijn echter uitgesloten. Kleine windmolens bij bijvoorbeeld agrarische bedrijven zijn wel toegestaan. Activiteiten die hieraan bijdragen passen binnen deze ambitie.

Een hoge ambitie op het gebied van duurzaamheid past uitstekend bij de DNA van de gemeente Stadskanaal. De gemeente Stadskanaal heeft van oudsher een duidelijke binding met energie en pionieren op dit gebied. Een groot gedeelte van de Veenkoloniën en (het) Stadskanaal is hierdoor ontstaan.

De komende jaren staat de gemeente Stadskanaal voor de uitdaging van de energietransitie. Lokale energieproductie, verschillende soorten stroom, warmte, vervoer en (toekomstige) opslagsystemen leiden tot een complexe energie-uitwisseling. "Energietransitie en innovatie" is een van de speerpunten van ons ruimtelijke en economisch beleid. Wij zoeken de samenwerking op met onderwijs en bedrijfsleven om juist van deze actielijn in Stadskanaal de vruchten te plukken. Hier liggen ook kansen op toekomstbestendige, kwalitatieve werkgelegenheid. Inzetten op duurzaamheid levert niet alleen een besparing op de CO² uitstoot op. Ook ontstaan er nieuwe banen en wordt het innovatie en ondernemingsklimaat van de gemeente Stadskanaal gestimuleerd. De huidige woningvoorraad krijgt bij een verbetering van de energielabels een opwaardering.

Stadskanaal op Zon

De gemeente heeft een integrale gebiedsvisie voor zonneparken in het buitengebied. Deze visie gaat uit van een vijftal principes waarop het beleid wordt gebaseerd. Uiteindelijk moeten deze principes en het beleid leiden tot een energieneutraliteit van Stadskanaal in 2050. Zonne-energie wordt als een belangrijke ontwikkeling gezien om op korte termijn een structurele bijdrage te leveren aan de energieopgave. In Stadskanaal op Zon wordt met name ingegaan op een goede inpassing van zonneparken, waarbij rekening wordt gehouden met de landschappelijke waarden en kwaliteiten. Dat leidt tot een indeling van het gemeentelijk grondgebied in oplaadzones en landschappelijke zones. De inzet is om de economische kansen van de ontwikkeling van zonneparken optimaal te benutten en een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan de energietransitie. De visie stelt grenzen aan de ontwikkeling van zonneparken waar de ontwikkeling van parken ten koste gaat van de waarden en kwaliteiten van het landschap en het woongenot van de inwoners. De oplaadzones concentreren zich in het gebied tussen het Stadskanaal en het A.G. Wildervanckkanaal, grenzend aan de bebouwde gebieden van de kernen Stadskanaal en Musselkanaal. De kanalen zijn daarbij geen harde grenzen, maar spannen een kansrijk gebied op. Zeker de zone rondom de moderne infrastructuurcorridor biedt ruimte en potentie voor grootschalige opwekking van zonne-energie. Het open landschap leent zich ervoor en alle voorzieningen zijn aanwezig voor de ontwikkeling van een toonkamer van het nieuwe energielandschap.

De landschappelijke zones liggen verder van bestaande aansluitpunten in de energie-infrastructuur. Delen hebben een beschermde status vanwege de hoge natuurwaarden. Deze gebieden vertegenwoordigen een bezit dat huidige en toekomstige waarde biedt voor landschap, ecologie, economie en leefklimaat. Onder voorwaarden is energieopwekking mogelijk, voornamelijk ten behoeve van het eigen gebruik van bewoners en bedrijven.

Klimaatbestendige omgeving

Een klimaatbestendige omgeving is een omgeving waarin wordt ingespeeld op de gewijzigde weersomstandigheden. Denk bijvoorbeeld aan het toenemen van stortbuien. In een goed ingerichte omgeving, ontstaat er geen wateroverlast. Daarnaast kan er sprake zijn van extra hitte. In een goed ingerichte omgeving, wordt daarom voorzien in voldoende groen en blauw in de openbare ruimte, voor verkoeling.

In de private omgeving is het nodig hemelwater te kunnen laten infiltreren in de bodem. Bij uitbreiding van bebouwing en verhard oppervlak, wordt meer hemelwater afgevoerd en minder in de bodem geïnfiltreerd. Wanneer meer dan 200 m² verhard oppervlak wordt toegevoegd, is het nodig te beoordelen samen met het waterschap hoe hiermee wordt omgegaan. Uitgangspunt is de trits: vasthouden, bergen en afvoeren.

5. ALGEMENE BELEIDSUITGANGSPUNTEN PER DEELGEBIED

Het grondgebied van de gemeente is te onderscheiden in deelgebieden waarvoor verschillende beleidsuitgangspunten van kracht zijn. Dit volgt niet alleen uit beleid van Rijk en provincie Groningen, maar ook uit het eigen gemeentelijk beleid en de fysieke inrichting van de gebieden zelf. Die bestaande, fysieke inrichting vraagt niet alleen om differentiatie in beleid, maar ook in regels. Voor een goede invulling van het Kompas is onderscheid in de gebieden noodzakelijk.

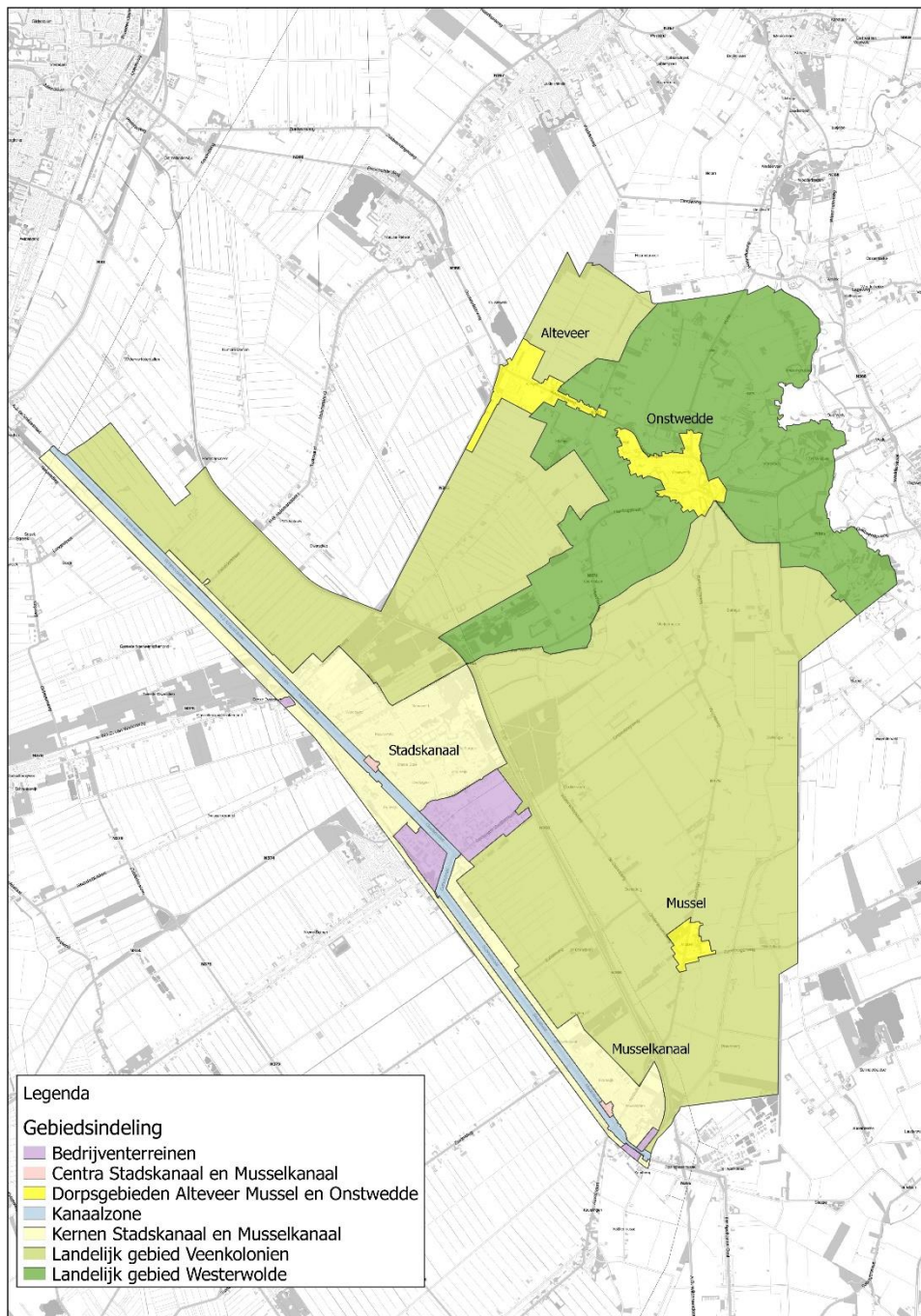
In eerste instantie worden daarvoor zeven deelgebieden onderscheiden. Deze deelgebieden zijn in dit hoofdstuk kort beschreven, waarbij is aangegeven wat de beleidsmatige hoofdthema's per gebied zijn. Voorafgaand daaraan is een korte gebiedsomschrijving gegeven. Deze omschrijving is niet uitputtend en zal uitgebreider terugkomen in de omgevingsvisie en de stukken die aan het omgevingsplan ten grondslag moeten liggen. De deelgebieden kunnen weer in kleinere subdeelgebieden onderscheiden worden vanwege de specifieke inrichting of bijzondere waarden van het subdeelgebied. Die onderverdeling in subdeelgebieden wordt in het omgevingsplan nader uitgewerkt.

De onderhavige indeling in deelgebieden is een eerste voorstel vanuit de gemeente. Bij de totstandkoming van het omgevingsplan zal samen met inwoners, bedrijven, stakeholders en ketenpartners worden bepaald of dit de juiste indeling in deelgebieden is en of de grenzen kloppen.

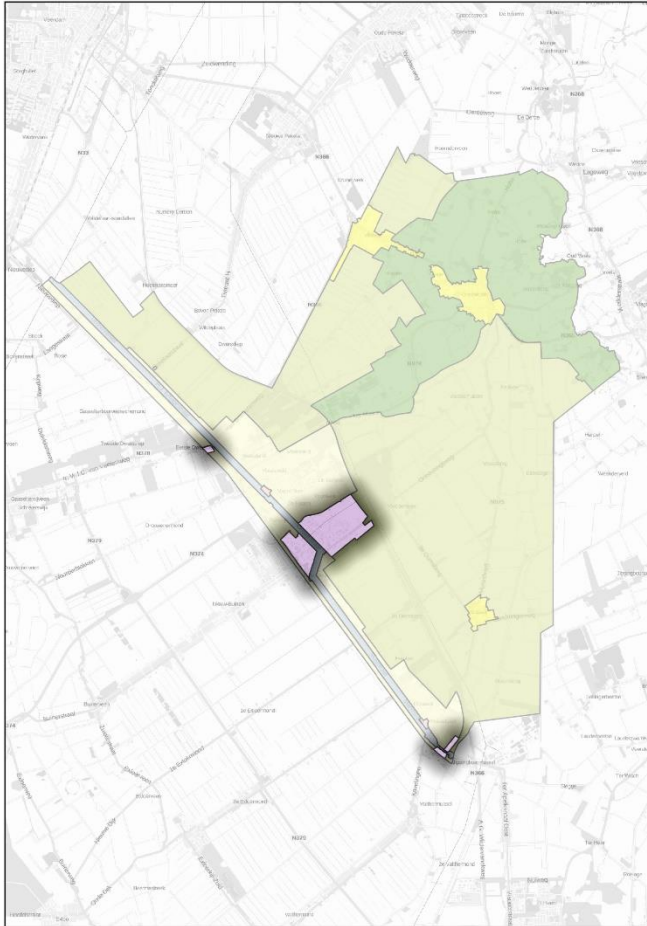
Er worden zeven deelgebieden onderscheiden:

1. Bedrijventerreinen
2. Centra Stadskanaal en Musselkanaal
3. Dorpsgebieden Alteveer, Mussel en Onstwedde
4. Kanaalzone
5. Kernen Stadskanaal en Musselkanaal
6. Landelijk gebied Veenkoloniën
7. Landelijk gebied Westerwolde

De indeling in deze deelgebieden is opgenomen in de volgende figuur.

5. 1. Bedrijventerreinen

Figuur 5. Ligging deelgebied Bedrijventerreinen

5.1.1. Gebiedsbeschrijving

De bedrijventerreinen in Stadskanaal omvatten het Bedrijvenpark Stadskanaal, bedrijventerrein Dideldom, het Bedrijventerrein Musselkanaal en de bedrijvenlocatie aan de Gasselterstraat. De bedrijventerreinen bij Stadskanaal en in iets mindere mate bij Musselkanaal hebben een grootschalige en sterk functionele opzet.

Het Bedrijvenpark Stadskanaal is vanaf het gedeelte nabij de Vleddermond in noordelijke richting langs de Veenstraat en in een later stadium in oostelijke richting ontwikkeld. Bedrijvenpark Stadskanaal is een gezoneerd bedrijventerrein. Er is ruimte voor zware bedrijven. Delen van het bedrijventerrein worden verder benut door detailhandel in volumineuze producten (bouwmarkt, tuincentrum, autodealers en vergelijkbare bedrijven). Grootschalige sportvoorzieningen mogen ook op dit bedrijventerrein gevestigd worden.

Het bedrijventerrein Dideldom kent een gemengde opzet met accent op industriële en verwerkende bedrijvigheid. Op een groot gedeelte van Dideldom zal de ontwikkeling van het Mercurius Business Park de komende jaren centraal staan.

In Musselkanaal zijn lichte tot middelzware bedrijven toegestaan.

5.1.2. Beleidsuitgangspunt

Op de bedrijventerreinen worden bedrijven alle mogelijkheden geboden om te ondernemen en te groeien. Het beleid is er op gericht om optimale vestigingsvoorwaarden te scheppen. Met een verregaande mate van deregulering wordt getracht de bestaande bedrijven te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. Dat betekent dat de bestaande bedrijven goed gefaciliteerd moeten worden en dat voor nieuwe bedrijvigheid ingezet wordt op behoefte, kansen en maatschappelijke ontwikkelingen. Het faciliteren van bestaande bedrijven kan bijvoorbeeld door rekening te houden met moderne ontwikkelingen, zoals mogelijkheden voor internetverkoop en goede digitale bereikbaarheid. Voor wat het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid betreft zijn met name bedrijven gericht op duurzaamheid en innovatie interessant.

De toelaatbaarheid van functies als detailhandel, dienstverlening en horeca mag geen afbreuk doen aan de inrichting van de centrumgebieden.

Daarnaast wordt de aantrekkelijkheid van een bedrijventerrein niet alleen bepaald door de functionele mogelijkheden, maar ook door de fysieke aantrekkelijkheid er van. Een verzorgd bedrijventerrein is een visitekaartje. Vandaar dat het belangrijk is dat er vanuit welstand en stedenbouw meegekeken wordt naar de inrichting en het uiterlijk van de terreinen, waarbij voor de zichtlocaties strengere eisen gelden.

5.1.3. Thema's kompas

Milieu en behoud leefomgeving: activiteit moet voldoen aan de wettelijke normen op het vlak van archeologie, bodem, ecologie, externe veiligheid, geur, geluid, luchtkwaliteit en water. Geluidszoneringsplichtige inrichtingen zijn alleen toegestaan op Bedrijvenpark Stadskanaal.

Ruimtelijke kwaliteit: Karakteristiek voor de bedrijventerreinen is de grootschalige, doorgaans vrij in de ruimte gelegen bedrijfsbebouwing. Het bestaande karakter van de terreinen wordt zoveel mogelijk gehandhaafd.

De Parkrand/Nautilusweg, de Buinerweg, de kanaalzijde, Oosterkade Stadskanaal en A-weg Musselkanaal en de Gasselterweg zijn zichtlocaties. Deze zichtlocaties kenmerken zich door bedrijven die een, qua vormgeving en detaillering, duidelijk representatief gedeelte bezitten. De kwaliteit van de bebouwing blijft hier een belangrijk uitgangspunt.

Bij of aan diverse bedrijfsgebouwen zijn bedrijfswoningen aan de wegzijde gebouwd. Een aantal daarvan vertoont qua hoofdvorm en detaillering een duidelijke verwantschap met het bedrijfsgebouw, maar er zijn ook bedrijfswoningen die door hun traditionele architectuur volledig afwijken van de omliggende omgeving.

Leefbaarheid: Per bedrijventerrein verschilt de aard van de bedrijven, van licht en gemengd in Dideldom en licht en middelzwaar in Musselkanaal tot behoorlijk zwaar op Bedrijvenpark Stadskanaal. De ontwikkeling van de terreinen moet aansluiten bij het huidige karakter, waarbij ontwikkeling op gebied van duurzaamheid wordt gestimuleerd. Nieuwe bedrijfswoningen zijn alleen toegestaan op de bestaande locaties die hiervoor zijn aangewezen.

Economie: Het faciliteren van bestaande bedrijven en het aantrekken van nieuwe bedrijven staat voorop. Innovatieve bedrijven en bedrijven die veel werkgelegenheid bieden zijn zeer welkom. Bedrijven die qua aard en/of omvang thuishoren in een kernwinkelgebied of aanloopstraat worden niet toegestaan.

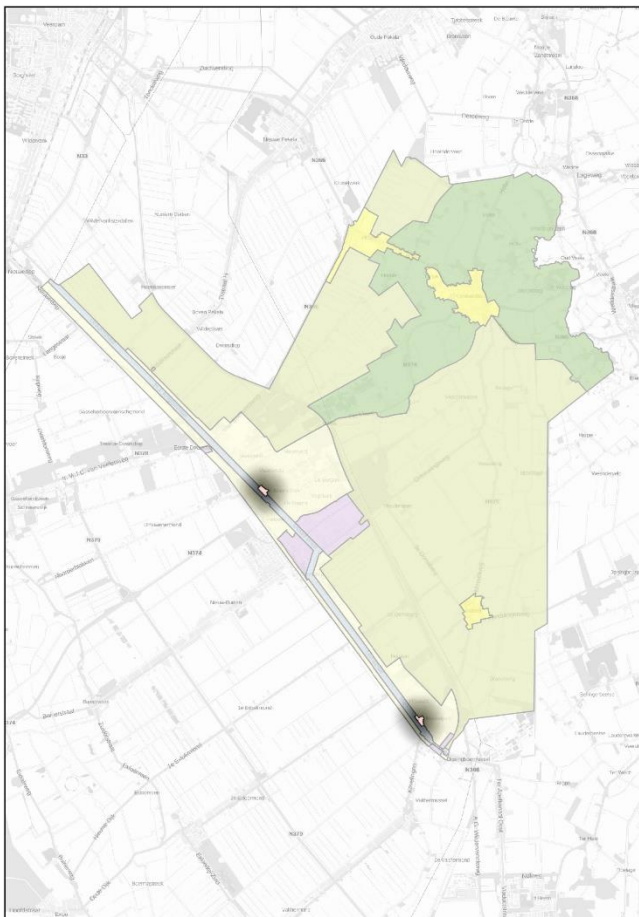
Draagvlak: Voor nieuwe activiteiten op de bedrijventerreinen is voldoende draagvlak onder de op hetzelfde terrein gelegen bedrijven nodig.

Gezondheid: Activiteiten mogen de gezondheid in de directe omgeving van de bedrijventerreinen niet onevenredig negatief beïnvloeden. De geluidszone van het bedrijventerrein Stadskanaal ligt gedeeltelijk over (bedrijfs)woningen op en buiten dit terrein. Deze woningen zijn niet beschermd tegen geluidsoverlast zolang het totale geluidsniveau van het bedrijventerrein niet de wettelijke norm overschrijdt. De omgevingswaarden worden afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijventerreinen. Activiteiten dragen bij aan een groene, schone en veilige openbare ruimte.

Duurzaamheid: Activiteiten die zien op energie besparen of energie opwekken dragen bij de ambitie om Stadskanaal in 2050 energieneutraal te laten zijn. Lege kavels kunnen tijdelijk worden opgevuld met zonnepanelen.

Zwaartepunt in het Kompas komt in het deelgebied Bedrijventerreinen te liggen op: **Economie, milieu en behoud leefomgeving en duurzaamheid.**

5. 2. Centra Stadskanaal en Musselkanaal

Figuur 6. Ligging deelgebied Centra Stadskanaal en Musselkanaal

5.2.1. Gebiedsbeschrijving

Zowel Stadskanaal als Musselkanaal laten zich typeren als kanaaldorpen. Daarbinnen hebben de centrumgebieden een sterke verstedelijking doorgemaakt. De centrumbebouwing van Stadskanaal heeft zich na de komst van Philips in Stadskanaal geconcentreerd tussen de Esperantolaan en de Hunsingolaan. Door de toenemende leegstand hebben vooral de gebieden tussen de Esperantolaan - Menistenlaan en Beneluxlaan - Hunsingolaan het zwaar. Elders langs het kanaal zijn ook nog sporadisch winkels te vinden. Vestiging hier heeft vooral een historische achtergrond (bijvoorbeeld nabij een sluis en het voormalige treinstation). Perifere detailhandel is toegestaan aan de Navolaan en op het bedrijventerrein Stadskanaal. Deze gebieden bevinden zich buiten het kernwinkelgebied.

Voor Musselkanaal geldt dat het centrum globaal loopt vanaf de Kruisstraat tot de Technicumstraat.

Zowel in het centrum van Stadskanaal als het centrum van Musselkanaal is, naast de winkelfunctie, ook de woonfunctie in belangrijke mate aanwezig. Het centrum van Stadskanaal wordt gekenmerkt door urbane, grootschalige bebouwing en heeft een overwegend stedelijk karakter, dat in sterke mate geaccentueerd wordt door de in het begin van de 21ste eeuw gerealiseerde hoogbouw. Dit wordt versterkt door de grote open ruimten (pleinen en brede lanen) in het gebied. Daarnaast komen ook clusters van gebouwen voor, zoals aan het Europaplein. Opvallend element is de nabij de Wiekedreef, op een markante zichtlocatie, opgerichte woontoren met samengesteld tentdak.

Het centrum van Musselkanaal is langgerekt van vorm en wordt gedomineerd door een aantal appartementengebouwen met een grote bouwmassa. Het Willem Diemerplein is het opgeknapte middelpunt van het centrum. Rondom dit plein concentreert zich de hogere bebouwing.

5.2.2. Beleidsuitgangspunt

Het centrum van Stadskanaal is naast de winkelfunctie sterk gericht op de verblijfsfunctie. Dat heeft geleid tot de vestiging van horecabedrijven en voorzieningen voor cultuur en ontspanning. Het centrum moet een ontmoetings- en belevingsplek zijn waar mensen samen komen om te winkelen, te verblijven en zich te vermaken. Het beleid is erop gericht om het voorzieningenniveau met name op die verblijfsfunctie in te richten. Dat wil zeggen dat met name detailhandel, horeca en culturele en openbare voorzieningen voor het centrum van belang zijn. Daarnaast moet het centrum ook ruimte bieden voor markten, evenementen, festiviteiten en bijzondere gelegenheden. Hiervoor wordt een regeling opgenomen.

De ontwikkelingen in de detailhandel vragen om flexibiliteit in het beleid. Eén van die ontwikkelingen is de terugloop in het aantal detailhandelsvestigingen. Dit leidt ertoe dat de omvang van het centrumgebied afneemt. In het voormalig centrumgebied moet nagedacht worden over vervolgfuncties. De Centrumvisie Stadskanaal en met name de uitwerking van deze centrumvisie zal beleidsmatig daarin leidend zijn.

Hoewel er veel woningen aanwezig zijn, is het centrum in beginsel geen woongebied. Toch is het wenselijk dat met name ouderenhuisvesting en huisvesting in relatie tot zorg in of in de directe omgeving van het centrum mogelijk is, om ook

ouderen de gelegenheid te bieden zich in het centrum op te houden. Ook jongerenhuisvesting biedt mogelijkheden om de levendigheid van het centrum te versterken. Het heeft de voorkeur om woningen mogelijk te maken in (toekomstige) vrijkomende detailhandelsbestemmingen in de aanloopstraten rondom het toekomstige kernwinkelgebieden.

Het centrum van Musselkanaal is uitsluitend gericht op de winkelfunctie en kenstetst zich als een sterk koopcentrum, met name ook gevoed door de regio. Het beleid ten aanzien van het centrum in Musselkanaal is erop gericht om winkels van buiten het centrum te verplaatsen naar het qua begrenzing nog vast te leggen toekomstig kernwinkelgebied. Andere functies dan detailhandel zijn evenwel ook in het centrum toegestaan. Het aantal vierkante meters detailhandel in Musselkanaal moet afnemen. Er is geen actief beleid met betrekking tot de verplaatsing van winkels. De ondernemersvereniging is bezig met het opstellen van een plan van aanpak om het centrum te versterken. Verwonen, compacter maken van het kernwinkelgebied en versterken van het ondernemerschap zijn hierbij belangrijke speerpunten.

De fysieke omgeving bepaalt mede de aantrekkelijkheid van de centra. Het is daarom van belang zorg te besteden aan de kwaliteit van de bebouwing en de inrichting van de openbare ruimte. De groenstructuren in en rond het centrum van Stadskanaal en de aanwezigheid van het kanaal zijn belangrijke kwaliteiten. Versterken van het ondernemerschap is mogelijk nog belangrijker. De opkomst van internet winkelen kan een bedreiging maar ook een kans voor winkeliers zijn. Versterken van ondernemerschap door nog meer samen te gaan werken en innovatie op zowel de winkelvloer als in het gehele centrum versterkt de winkelbeleving van de klant. Een faciliterende rol van de overheid speelt hierbij een belangrijke rol.

5.2.3. Thema's Kompas

Milieu en behoud leefomgeving: activiteit moet voldoen aan de wettelijke normen op het vlak van archeologie, bodem, ecologie, externe veiligheid, geur, geluid, luchtkwaliteit en water.

Ruimtelijke kwaliteit: Het uitgangspunt voor Stadskanaal is een aantrekkelijk winkel- en verblijfsgebied. Voor het recreatief winkelen is de ruimtelijke structuur van Stadskanaal waardevol. Aan de ene kant van het centrumgebied ligt het kanaal met de recreatievaart. Aan de andere kant grenst het centrum aan een groene zone (Groene Wig) met parkeerterreinen die worden ontsloten vanaf de Pleinlijn. Daar binnen ligt het kernwinkelgebied met de aanloopstraten. Door het Boerendiep als lijn weer zichtbaar te maken in het centrum wordt de opbouw van het centrumgebied beter herkenbaar. Binnen het centrum vormen pleinen, ontmoetingsplaatsen en terrassen een belangrijke ruimtelijke kwaliteit.

Voor Musselkanaal is het uitgangspunt het behoud van de aantrekkingskracht van het huidige winkelgebied als koopcentrum.

Er is een grote verscheidenheid aan bebouwing aanwezig in de centrumgebieden, vooral in die van Stadskanaal. Die grote verscheidenheid kenmerkt de diversiteit in gebruik van de panden. Verbeteringen van de uitstraling van panden in het centrum, wordt gestimuleerd.

Leefbaarheid: Uitgangspunt is recreatief winkelen en verblijven (Stadskanaal), dan

wel het functioneren als koopcentrum (Musselkanaal). Hierbij staat de beleving centraal. Het centrumgebied van Stadskanaal moet een ontmoetingsplek zijn waar mensen graag gedurende langere tijd verblijven en waar ook evenementen en festiviteiten plaatshebben al dan niet in de openbare ruimte. Het centrumgebied van Musselkanaal moet geschikt blijven als koopcentrum waar mensen voornamelijk komen om goederen te kopen zonder daar langdurig te verblijven. Het wonen is passend binnen het centrumgebied en omvat woonvormen die belangrijk zijn om op loopafstand van een centrum aanwezig te zijn, zoals ouderenhuisvesting en huisvesting gericht op zorg.

Economie: Het centrum is een van de grootste werkgevers, zowel direct als indirect, in de gemeente Stadskanaal en sluit goed aan op het gemiddelde regionale opleidingsniveau. Nieuwe activiteiten die qua aard en omvang thuishoren in centrumgebieden en de centrumfunctie en de beleving en identiteit van het centrum versterken, zijn een gewenste ontwikkeling. Ontwikkelingen, zoals verplaatsing van buiten de centra naar de centra, die leiden tot een concentratie van voorzieningen zijn gewenst. Ontwikkelingen dragen bij aan de werkgelegenheid. De zaterdagmarkt in Stadskanaal heeft een regionaal karakter. Een goede bereikbaarheid is van groot belang voor zowel de ondernemer als de klant.

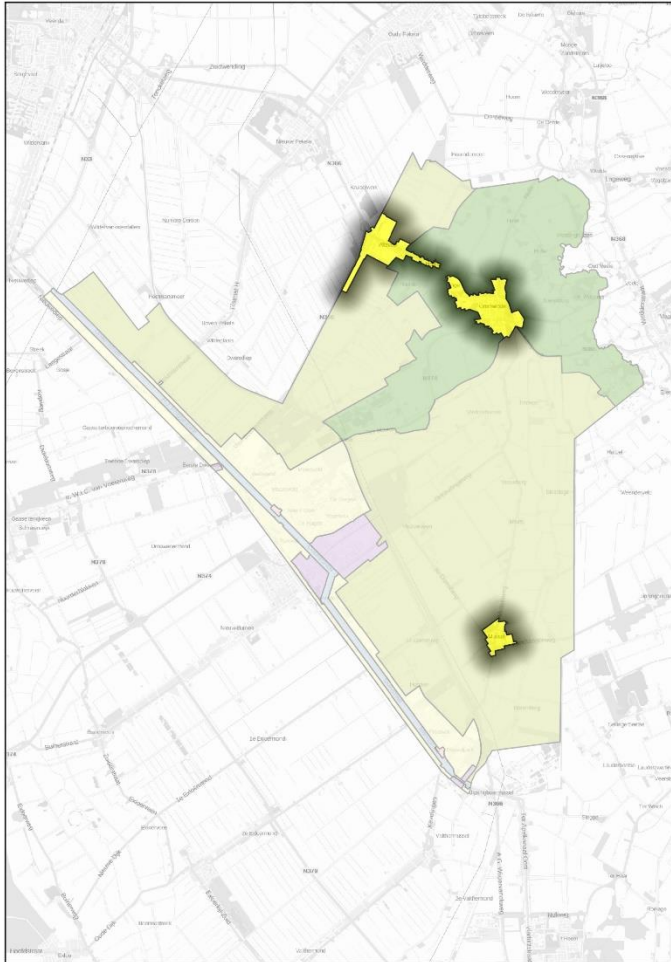
Draagvlak: Voor nieuwe activiteiten is voldoende draagvlak onder de inwoners en ondernemers nodig.

Gezondheid: Activiteiten in het centrumgebied mag de gezondheid van bewoners van het centrum en bewoners in aangrenzende deelgebieden niet nadelig beïnvloeden. De omgevingswaarden worden afgestemd op de gewenste ontwikkelingsruimte in de centrumgebieden. Activiteiten dragen bij aan een groene, schone en veilige openbare ruimte.

Duurzaamheid: Activiteiten die zien op energie besparen of energie opwekken dragen bij de ambitie om Stadskanaal in 2050 energieneutraal te laten zijn.

Zwaartepunt in het Kompas komt in het deelgebied Centra Stadskanaal en Musselkanaal te liggen op: **ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en economie.**

5. 3. Dorpsgebieden Alteveer, Mussel en Onstwedde

Figuur 7. Ligging deelgebied Dorpsgebieden Alteveer, Mussel en Onstwedde

5.3.1. Gebiedsbeschrijving

In ruimtelijk-functionele zin gaat het om dorpen met een redelijk compleet voorzieningenniveau aan basisvoorzieningen. Dat blijkt uit de aanwezigheid van bijvoorbeeld een basisschool, supermarkt en dorps huis. De dorpen kenmerken zich daarnaast ook door een veelzijdige aanwezigheid van bedrijvigheid al dan niet in combinatie met de woonfunctie. De hoofdfunctie in de drie dorpen is het wonen. De ontwikkeling in Onstwedde en Alteveer kenmerkt zich door een teruglopend aantal inwoners en een terugloop van voorzieningen. In Mussel is er nog sprake van een groeiend aantal inwoners.

Alteveer is van oudsher een kanaaldorp dat langs het Alteveerkanaal is ontstaan vanaf het einde van de 19^e eeuw, op de grens van de gemeenten Pekela en Stadskanaal. In Alteveer is sprake van een verscheidenheid aan bouwvormen, traditioneel ontstaan omdat verschillende functies er een plaats kregen. De oudste bebouwing is geconcentreerd rond de sluizen, bruggen en belangrijke dwarsverbindingen, de latere bebouwing kenmerkt zich door grote variatie. Er is een in hoofdzaak aaneengesloten bebouwingspatroon in een overwegend aaneengesloten rooilijn.

Mussel is een jong ontginningsdorp met opvallend veel kerken en sportvoorzieningen, ontstaan in de 19^e eeuw op een hoger gelegen zandrug, van waaruit omliggende hoogvenen werden ontgonnen. Bij deze ontginningen werd geen gebruik meer gemaakt van kanalen en wijken maar werd het bebouwingspatroon bepaald door de blokbegrenzingsen en het kavelpatroon. De Musselweg vormde hierbij de hoofdontginningsas. In Mussel vormt de basis van het bebouwingspatroon de platte landswegen met dun bebouwde linten, voornamelijk agrarisch georiënteerd. Er is een lage bebouwingsdichtheid met een lichte concentratie van bebouwing, met name ter plaatse van de kruising Onderste Veenweg en Zandtangerweg op de Musselweg. De bebouwing is meest vrijstaand met dezelfde kenmerken als de kanaalbebouwing.

Onstwedde is een esdorp ontstaan op hogere zandgronden en kenmerkt zich door bebouwing op ruime erven, oude voormalige agrarische bebouwing en de aanwezigheid van veel kerken en wijkverenigingen. In het dorp zijn Westerwoldse boerderijen en jongere boerderijen van het Oldambster type aanwezig. Daarnaast is er sprake van karakteristieke bebouwing langs de Dorpsstraat en de Havenstraat, alsmede verspreide bebouwing ten zuiden van de Havenstraat. Het zelforganisatieniveau is hier hoog.

De leefbaarheid in de dorpen wordt bepaald door een grote mate van functionele variatie, reuring in het dorp, gelegenheid voor dorpsactiviteiten en de mogelijkheid om een eigen bedrijfje te starten. Een belangrijke waarde van de dorpen is ook de directe relatie met het omliggende landschap. Voor het vastleggen van de waarden van de leefomgeving en de beleving van de dorpen door de bewoners zelf zijn de dorpsvisies uitgangspunt.

Figuur 8. Juffertoren in Onstwedde

5.3.2. **Beleidsuitgangspunt**

Het dorpse karakter vormt het uitgangspunt voor het beleid voor Onstwedde, Mussel en Alteveer. Leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit van de dorpen zijn belangrijke speerpunten. Het is hier prettig wonen, met prima voorzieningen en voldoende activiteit in de dorpen. Ontwikkelingen die bijdragen aan een goed en passend voorzieningenniveau (onderwijs, sport, openbaar vervoer, gezondheidszorg en cultuur) zijn gewenst. Ook wordt ruimte gegeven aan positieve ontwikkelingen op het gebied van wonen, woon- en leefomgeving, verkeersveiligheid, economische activiteiten en recreatie en toerisme. De dorpse uitstraling met laagbouw, veel groen en een ruime opzet vormt het uitgangspunt voor nieuwe ontwikkelingen. In de dorpen staat evenwel het wonen voorop, de economische activiteiten kunnen, zolang ze niet in strijd zijn met een goed woon- en leefklimaat, worden toegestaan. De verschillende dorpsvisies en participatie met de wijkraden zijn uitgangspunt bij het inrichten van het Kompas.

De ligging van de dorpen in het landschap bepaalt mede de waarde van de verschillende dorpen en de aantrekkelijkheid voor wonen en recreëren. De ligging in het landschap is een belangrijke randvoorwaarde voor ontwikkelingen.

5.3.3. **Thema's Kompas**

Milieu en behoud leefomgeving: activiteit moet voldoen aan de wettelijke normen op het vlak van archeologie, bodem, ecologie, externe veiligheid, geur, geluid, luchtkwaliteit en water.

Ruimtelijke kwaliteit:

De cultuurhistorisch waardevolle gebouwen die de geschiedenis van de dorpen vertellen worden behouden. Het aanwezige groen wordt behouden. Maatvoering en vormgeving van bebouwing dient te passen in het dorpse karakter en de directe omgeving. In hoofdzakelijk betreft het vrijstaande bebouwing in de vorm van laagbouw, met een ruime ruimtelijke opzet. Rooilijnen, doorkijken en uitzichten dienen te worden gerespecteerd.

Leefbaarheid: Door het redelijk complete voorzieningenniveau is er een diversiteit aan functies in de drie dorpen. Vanuit leefbaarheid wordt gestreefd naar behoud hiervan en wordt een functionele verruiming gestimuleerd. De dorpen bieden een goed woon- en leefklimaat. Hierbij zijn functies die passen in het dorpse karakter toelaatbaar, ook als dit zorgt voor beperkte hinder. Evenementen ten behoeve van het dorp, of met een recreatief toeristisch oogmerk, zijn toegestaan.

Economie: Nieuwe activiteiten of uitbreiding van bestaande activiteiten die bijdragen aan de werkgelegenheid worden gestimuleerd. Bestaande voorzieningen kunnen uitbreiden en er is ruimte voor nieuwe voorzieningen op het gebied van recreatie en toerisme.

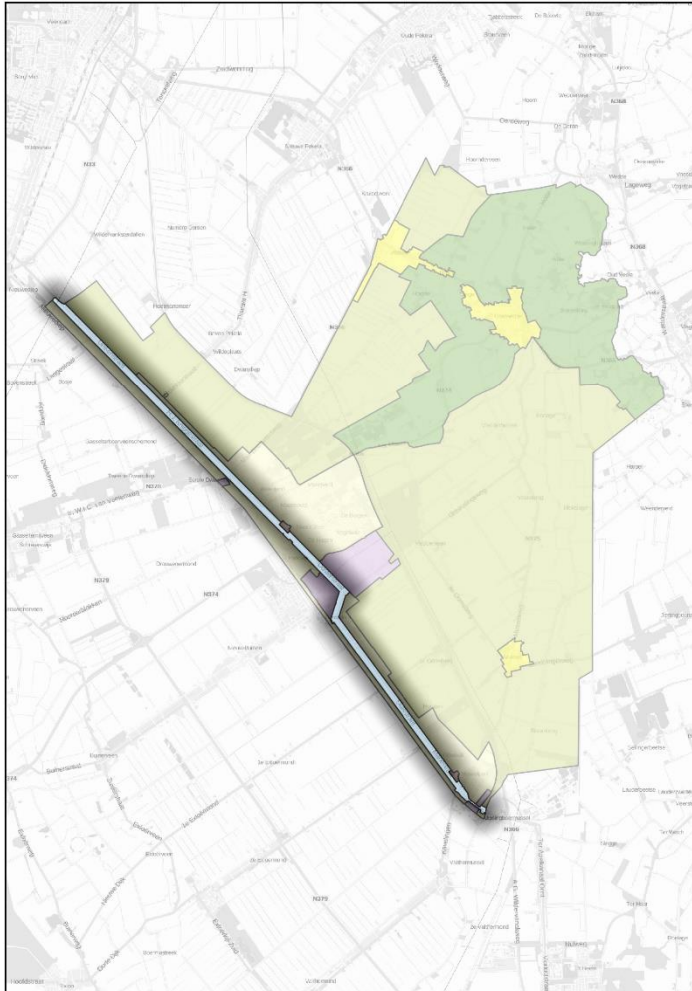
Draagvlak: Voor nieuwe activiteiten in de dorpen is voldoende draagvlak onder de inwoners, bedrijven en organisaties nodig. Zelforganisatie vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Gezondheid: Activiteiten mogen de gezondheid in de dorpen niet nadelig beïnvloeden. De omgevingswaarden worden bepaald aan de hand van de leefbaarheid en de diversiteit aan functies. Activiteiten dragen bij aan een groene, schone en veilige openbare ruimte. Activiteiten die bijdragen aan sportieve activiteiten zijn wenselijk.

Duurzaamheid: Activiteiten die zien op energie besparen of energie opwekken dragen bij de ambitie om Stadskanaal in 2050 energieneutraal te laten zijn. Coöperatieve activiteiten voor een duurzame energievoorziening van en voor het eigen dorp verdienen de voorkeur.

Zwaartepunt in het kompas in het deelgebied Dorpsgebieden Alteveer, Mussel en Onstwedde komt te liggen op: milieu en behoud leefomgeving, ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en gezondheid.

5. 4. Kanaalzone

Figuur 9. Ligging deelgebied Kanaalzone

5.4.1. Gebiedsbeschrijving

Het Stadskanaal (vanaf 1765) en het Musselkanaal (1819) vormen de belangrijkste ontginningsassen in de gemeente en de ruggengraat van de veenkoloniale lintnederzettingen Stadskanaal en Musselkanaal. Dit wordt de Kanaalzone genoemd. De Kanaalzone is van oudsher de economische as van de gemeente en kenmerkt zich door de veelheid aan functies en een nagenoeg aaneengesloten bebouwingslint. In de Kanaalzone wordt overwegend gewoond, maar er komen ook andere functies voor, zoals detailhandel, dienstverlening en bedrijvigheid. De gebouwen staan meestal vrijstaand op diepe percelen. Er is veel gebouwd cultureel erfgoed aanwezig in de Kanaalzone, waaronder rijksmonumenten.

5.4.2. Beleidsuitgangspunt

De Kanaalzone geeft de gemeente Stadskanaal haar karakter. Het kenmerkt zich door een sterke uitstraling langs een rechte lijn van water en wegen. Langs het kanaal staan de typische herenhuizen en arbeiderswoningen.

Functioneel en wat betreft bebouwing kenmerkt het lint zich door een duidelijke tweedeling. Enerzijds is er de van oudsher bedrijvige kant. Anderzijds is er de rustige kant, waar vooral wordt gewoond. Beleidsmatig is er aanleiding om die duidelijke tweedeling recht te doen. Aan de rustige zijde worden weliswaar functionele mogelijkheden gezien, maar deze mogen geen afbreuk doen aan het karakter van het gebied. Kleinschaligheid en weinig verkeers- en publiekstreckende functies, naast de aanwezige bestaande functies, worden daar voorgestaan.

Aan de bedrijvige zijde wordt ingezet op het stimuleren van het behoud en versterken van de functionele diversiteit met behoud van het eveneens stedenbouwkundig diverse karakter van de bebouwing en de diepe erven. Naast kleinschalige bedrijvigheid, wordt daarbij ook ingezet op culturele, maatschappelijke en recreatieve voorzieningen, alsmede verschillende woonvormen, die bijdragen aan het behoud van de levendigheid en de diversiteit van het gebied. Het is voor het karakter van het gebied belangrijk dat de bedrijven en voorzieningen altijd in combinatie met het wonen worden toegelaten. Vanwege de clustering van detailhandel in de centrumgebieden, wordt er geen nieuwe detailhandel in de Kanaalzone toegestaan.

5.4.3. Thema's Kompas

Milieu en behoud leefomgeving: activiteit moet voldoen aan de wettelijke normen op het vlak van archeologie, bodem, ecologie, externe veiligheid, geur, geluid, luchtkwaliteit en water.

Ruimtelijke kwaliteit: De ruimtelijke kwaliteit wordt bepaald door het kanaal, de sluisen, cultuurhistorische bebouwing en de inrichting van het openbare gebied rondom.

De bebouwing kent een grote mate van afwisseling van de bebouwing, de diepe erven en de oriëntatie van de bebouwing op de straat met de rooilijn parallel aan het kanaal in een overwegend aaneensluitend bebouwingspatroon. Activiteiten moeten zich conformeren aan het behoud van dit kenmerkende bebouwingspatroon en het gebruik van de diepe erven. Herbouw moet bijdragen aan het behoud en liefst versterking van het bebouwingsbeeld. Percelen mogen tot maximaal 50%

worden bebouwd.

Het kanaal heeft een asymmetrisch profiel, met een relatief steil talud met grote bomen aan de straatzijde en een flauwer en tevens lager talud met bomen aan de kadezijde.

Voor panden die in een slechte staat van onderhoud verkeren en voor braakliggende terreinen, wordt een passende oplossing gezocht: sloop of herbestemming. Karakteristiek groen, zoals rode beuken op voormalige boerenerven, blijven behouden.

Leefbaarheid: De drukke zijde van de Kanaalzone wordt bepaald door een sterke afwisseling van functies. Activiteiten moeten bijdragen aan die afwisseling, maar mogen geen onevenredige afbreuk doen aan de leefbaarheid van de woonfunctie in het gebied.

In de rustige zijde van de Kanaalzone wordt de leefbaarheid in sterke mate bepaald door de rust. Activiteiten mogen geen afbreuk doen aan het rustige karakter van deze zijde van de Kanaalzone.

Lichte horeca gericht op een versterking van de waterrecreatie zijn toegestaan op het water en bij de sluizen. Evenementen zijn passend in de Kanaalzone. Aan de kadezijde zijn kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten in combinatie met het wonen toegestaan. Bij vestiging van bedrijvigheid wordt rekening gehouden met het rustige karakter van de kade zijde.

Aan de straatzijde mogen bedrijven worden gevestigd of uitgebreid die qua omvang, bereikbaarheid, verkeersaantrekkende werking, aard en invloed op de omgeving passend zijn in de Kanaalzone. Vestiging of uitbreiding van bedrijven die thuis horen op het bedrijventerrein, zijn in principe hier niet gewenst. Nieuwvestiging van functies die in een centrumgebied (kernwinkelgebied en aanloopstraten) thuis horen, zoals publieksaantrekkende dienstverlening horeca en detailhandel, is niet toegestaan.

Economie: Initiatiefnemers worden uitgenodigd om de diversiteit van de Kanaalzone te benutten en te versterken. Aan beide zijden van de Kanaalzone wordt ingezet op verschillende vormen van bedrijvigheid en voorzieningen, passend bij het karakter van de beide zijden. Aan de kadezijde zijn dat bijvoorbeeld kantoren en aan huis verbonden bedrijven toegestaan. Aan de straatzijde is er daarnaast ook ruimte voor andere bedrijvigheid. Voor de Kanaalzone geldt wel dat de functie overwegend wonen moet zijn.

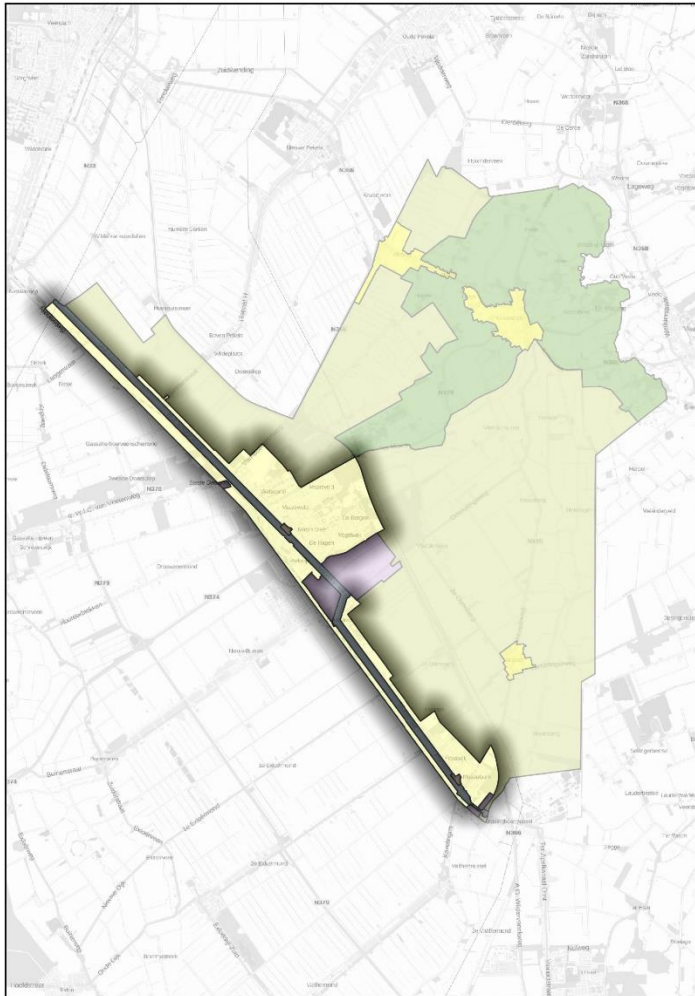
Draagvlak: Voor nieuwe activiteiten is voldoende draagvlak onder de inwoners en bedrijven nodig.

Gezondheid: Activiteiten mogen de gezondheid niet nadelig beïnvloeden. De omgevingswaarden worden afgestemd op het diverse karakter van de zone en het grenzen aan het landelijk gebied en bestaande infrastructuur. Activiteiten dragen bij aan een groene, schone en veilige openbare ruimte.

Duurzaamheid: Activiteiten die zien op energie besparen of energie opwekken dragen bij de ambitie om Stadskanaal in 2050 energieneutraal te laten zijn.

Zwaartepunt in het kompas in deelgebied Kanaalzone komt te liggen op: **ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid, economie en draagvlak.**

5. 5. Kernen Stadskanaal en Musselkanaal

Figuur 10. Ligging deelgebied Kernen Stadskanaal en Musselkanaal

5.5.1. Gebiedsbeschrijving

De kernen Stadskanaal en Musselkanaal omvatten de delen van de kernen die niet vallen in de centrumgebieden, de bedrijventerreinen en de Kanaalzone. Het gaat vooral om grootschalige woonwijken met daarin sport- en maatschappelijke voorzieningen. Bij de woonwijken van de gemeente gaat het in het bijzonder om de naoorlogse, planmatige ontwikkelingen. Uit de woonbuurten zijn de verschillende periodes van totstandkoming af te leiden. Zo kunnen de verschillende woonbuurten beschouwd worden als een afspiegeling van de tijdsgeest: delen waar sprake is van rijwoningen uit de jaren vijftig en zestig (de tijden van de wederopbouw) en woningbouwprojecten met meer halfvrijstaande en vrijstaande woningen uit de jaren tachtig en negentig. De woonkwaliteiten zijn al in een reeks van jaren onderwerp van planmatige verbetering geweest. Die verbeteringen zijn sterk planmatig uitgevoerd (zowel herstructurering van de woningvoorraad, als verbetering van de

woonomgeving). Deze heeft geleid tot kwalitatief goede woonwijken.

5.5.2. Beleidsuitgangspunt

Voor de woongebieden staat de kwaliteit van een goed woon- en leefklimaat voorop. Het beleid moet volgend zijn op de wensen vanuit de wijken en de woonfunctie in zijn algemeenheid. De wijkvisies vormen het uitgangspunt voor het beleid. Voor specifieke locaties waar wonen niet de hoofdfunctie is kan een ander beleid gelden. Denk bijvoorbeeld aan het Refaja, de Navolaan, het Pagedal of Spoordok. Het beleid wordt daar afgestemd op de aanwezige functies.

In de wijken worden de woonwensen van de inwoners gefaciliteerd. Of het nu gaat om woningverbetering, woninguitbreiding, het kappen van bomen of het toevoegen van een bedrijf aan huis. Via deregulering wordt meer verantwoordelijkheid voor de omgeving bij de bewoners neergelegd. In onderlinge afstemming kan er veel. Voor de ontwikkeling van buurtvoorzieningen en buurtinitiatieven, zoals een buurtrestaurant of een evenement, geldt dat dit wenselijk is mits er draagvlak vanuit de buurt is en de functie niet concurreert met het centrum. Deze voorzieningen kunnen zowel in buurthuizen als in andere gemeenschappelijke locaties (kerken, sportvoorzieningen) plaatsvinden.

Het toenemende aantal zelfstandigen en kleine bedrijfjes wordt gefaciliteerd. Deze functionele verruiming dienen altijd in combinatie met het wonen en kleinschalig van karakter plaats te vinden. Binnen de gebieden worden geen functionele mogelijkheden geboden die afbreuk kunnen doen aan de doelstellingen met betrekking tot de centra en de bedrijventerreinen.

De voor Stadskanaal kenmerkende stedenbouwkundige structuren, die worden gevormd door het groen, de straten en het water, worden behouden. Wanneer het openbare groen in overleg met de buurt wordt ingericht voor kleinschalige wijkgerichte voorzieningen, zoals een theetuin of volkstuin, moet daarvoor ruimte worden geboden, mits dit geen afbreuk doet aan de waarde en de beleving van de groenstructuur.

5.5.3. Thema's Kompas

Milieu en behoud leefomgeving: activiteit moet voldoen aan de wettelijke normen op het vlak van archeologie, bodem, ecologie, externe veiligheid, geur, geluid, luchtkwaliteit en water.

Ruimtelijke kwaliteit: De wijken kennen een planmatige, stedenbouwkundige opzet. Nieuwe ontwikkelingen dienen te passen in de directe omgeving qua maatvoering, ontwerp en schaal. Voor woonpercelen geldt het uitgangspunt dat maximaal 50 % bebouwd wordt. Voor specifieke functies, zoals voorzieningen als schoolgebouwen en sporthallen kan een afwijkende maatvoering worden gekozen. Toevoeging van hoogbouw is niet gewenst. Op basis van een stedenbouwkundig ontwikkelingsplan/ herstructureringsplan kan worden afgeweken van de stelregel dat ontwikkelingen dienen te passen in de directe omgeving.

Groenstructuren en parken vormen een belangrijk ruimtelijk kwaliteitsaspect welke behouden blijven.

Leefbaarheid: Een rustige woonomgeving met afwisselend gemengde functies, maar de nadruk ligt op een goed woon- en leefklimaat in de wijken. Voldoende

openbare ruimte is van belang, waarbij die openbare ruimte benut mag worden voor wijkgerichte voorzieningen en activiteiten. Functies ten behoeve van de sociale samenhang, buurthuizen, en dergelijke zijn van belang voor de leefbaarheid. Evenementen ten behoeve van de wijk zijn toegestaan.

Economie: Naast aan-huis-verbonden beroep en bedrijvigheid zijn vormen van kleinschalige horeca zoals bed&breakfast, en wijkgerichte detailhandel toegestaan bij woningen. Cafés en restaurants zijn alleen maar toegestaan daar waar het in het geldende bestemmingsplan al is toegestaan.

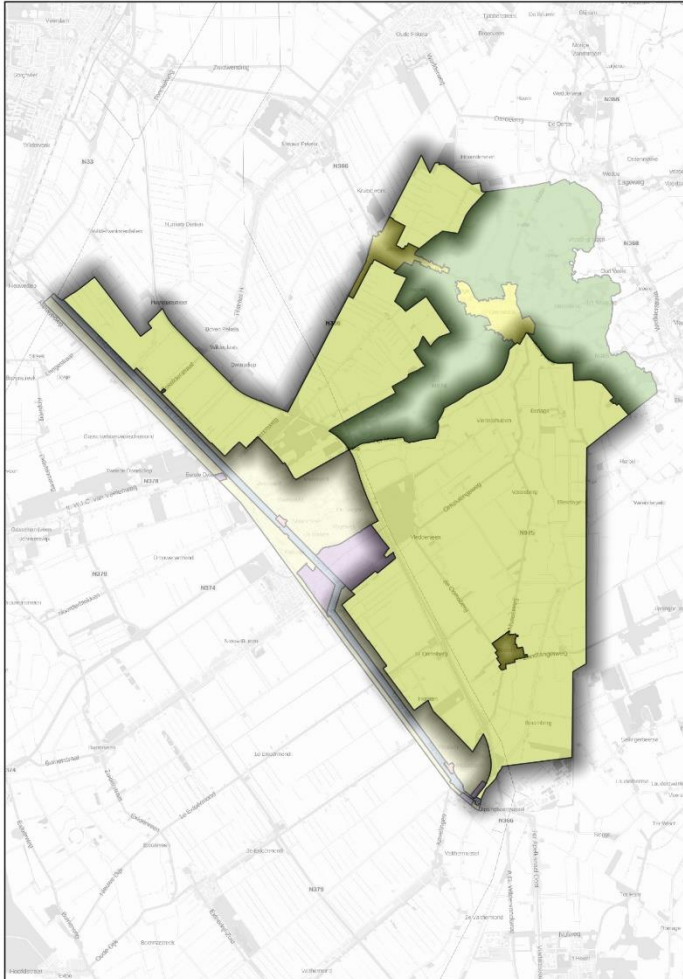
Draagvlak: Voor nieuwe activiteiten in de kernen Stadskanaal en Musselkanaal is voldoende draagvlak onder de omwonenden nodig.

Gezondheid: Activiteiten mogen de gezondheid in de woongebieden niet nadelig beïnvloeden. De omgevingswaarden worden bepaald op basis van een goed woon- en leefklimaat. Activiteiten dragen bij aan een groene, schone en veilige openbare ruimte. In de nabijheid van scholen geen 'ongezonde' functies zoals een snackbar.

Duurzaamheid: Activiteiten die zien op energie besparen of energie opwekken dragen bij de ambitie om Stadskanaal in 2050 energieneutraal te laten zijn.

Zwaartepunt in het Kompas in het deelgebied Kernen Stadskanaal en Musselkanaal komt te liggen op: **leefbaarheid, draagvlak en gezondheid.**

5. 6. Landelijk gebied Veenkoloniën

Figuur 11. Ligging deelgebied Landelijk gebied Veenkoloniën

5.6.1. Gebiedsbeschrijving

Het Veenkoloniale landschap staat bekend om de akkerbouwbedrijven met een veenkoloniaal bouwplan.

Het landschap kenmerkt zich door een grote openheid en vergezichten, met een heldere verkavelingsstructuur en hier en daar afgewisseld en begrensd door kleine bosachtige landschapselementen en bomenrijen langs de wegen. De verkavelingsstructuur in het gebied wordt voor een belangrijk deel gekenmerkt door het Veenkoloniale patroon van wijken en zwetsloten. In het heide-ontginningslandschap konden door de opkomst van kunstmest de voormalige veldgronden (heidevelden) van het esdorpenlandschap aan het begin van de twintigste eeuw grootschalig worden ontgonnen. Wegen en waterlopen vormden de basis waarop loodrecht de ontginning plaatsvond.

Boeren vestigden zich langs de ontginningswegen, zodat er langgerekte lintdorpen ontstonden. Verspreide bebouwing komt alleen voor op de overgang naar het esdorpenlandschap. De hoofdstructuur van de veldgronden wordt gevormd door de

wegen, die het gebied ontsluiten.

Het agrarisch grondgebruik is in dit deelgebied grootschalig aanwezig en bepaalt het karakter van het landschap. Door de schaalvergroting zijn ook veel agrarische bedrijven gestopt en zijn er ook andere functies in het landelijk gebied aanwezig, vooral wonen.

5.6.2. Beleidsuitgangspunt

In de Veenkoloniën wordt beleidsmatig ingezet op een verdere ontwikkeling van met name de akkerbouw. Kansen liggen er voor een duurzame, innovatieve, winstgevende akkerbouw, waardoor de druk van omzetting naar veehouderij op dit moment minder groot is. Functioneel wordt ingezet op mogelijkheden die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de landbouw, waarbij rekening wordt gehouden met verbreding, robotisering, precisielandbouw, duurzame energievoorziening, en specialisatie. Fysiek is het op dit moment moeilijk voorspelbaar of al deze ontwikkelingen zullen leiden tot grootschaligere dan wel kleinschaligere bebouwing. Ook kunnen deze ontwikkelingen leiden tot de behoefte om bouwwerken buiten de bouwpercelen op te richten. Het beleid zal hier richting aan moeten geven en de invloed hiervan af moeten wegen aan de waarden van het gebied. Aandachtspunt blijft de ontwikkeling van de landbouw in relatie tot de bestaande infrastructuur en het toenemend (toeristisch) verkeer op de wegen.

Het verminderen van schadelijke milieueffecten van de agrarische sector is gewenst. Grenzend aan de kernen of rond buurtschappen en reguliere woningen in het buitengebied, moet rekening worden gehouden met een goed woon- en leefklimaat. Waar mogelijk wordt, met name in de wijken als waterstructuur, maar ook in gewaskeuzes of door nateelt, de combinatie met het verbeteren van biodiversiteit en waterkwaliteit gezocht. Diezelfde wijkenstructuur is ook cultuurhistorisch van belang.

Het beleid wil vooruit lopen op, maar moet zeker volgend zijn op de ontwikkelingen in de landbouw op het gebied van wetgeving, maar ook op het gebied van de techniek en marktwerking. Deze zaken laten zich moeilijk voorspellen, wat inhoudt dat hier flexibiliteit in regelgeving noodzakelijk is. Zo is er op dit moment een ontwikkeling dat gewassen worden afgespoeld op het erf en dat producten langer op het erf blijven opgeslagen. Dergelijke activiteiten moeten beleidsmatig vervolgens wel op het erf mogelijk zijn.

De toenemende rol van het buitengebied in de duurzame energievoorziening, zoals zonneparken en kleine windturbines, maar ook de aard van de gewassen, is een ontwikkeling die invloed zal hebben op het gebied. Hierbij wordt een zorgvuldige afweging gemaakt tussen het belang van voedselproductie, de waarden van het gebied en energievoorziening. Nieuwe niet-agrarische functies in het gebied mogen geen belemmering vormen voor de ontwikkeling van de landbouw.

De openheid, verkavelingsstructuur, duisternis en stilte zijn belangrijke belevingswaarden. Ontwikkelingen, behoudens op bedrijfskavelniveau, houden hier rekening mee. De Mussel-Aa zorgt voor een landschappelijke en functionele verbinding tussen Westerwolde en de Hondsrug / het Stadskanaal. Deze groen/blauwe doordering van een deel van het gebied maakt dat er ook natuurlijke en recreatieve waarden in een deel van het gebied aanwezig zijn. De kleine bosachtige landschapselementen en de boombeplanting langs de wegen geven ook een kenmerkende

waarde aan het veenkoloniaal landschap in Stadskanaal als overgang van groot-schalig open gebieden naar het besloten Westerwoldse landschap. Deze afwisseling en de waarden daarvan bieden kansen voor het versterken van natuur- en landschapswaarden en de recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied.

5.6.3. Thema's Kompas

Milieu en behoud leefomgeving: activiteit moet voldoen aan de wettelijke normen op het vlak van archeologie, bodem, ecologie, externe veiligheid, geur, geluid, luchtkwaliteit en water.

Ruimtelijke kwaliteit: De gebieden kenmerken zich door rationeel landbouwkundig gebruik van de gronden. De waarden van het gebied worden bepaald door het landbouwkundig gebruik, dan wel de voorkomende landschapselementen, waterstructuren en boombeplanting langs wegen. Activiteiten moet passen in de waarden van het landschap en mogen geen afbreuk doen aan het optimaal en duurzaam functioneren van de landbouw in het gebied.

De beleving van de openheid, de verkavelingsstructuren, de wijkenpatronen, de aanwezige groenstructuren en de duisternis en stilte zijn een belangrijke waarden.

Leefbaarheid: De leefbaarheid in de gebieden wordt bepaald door het landbouwkundige gebruik. Gebruik van de gronden moet ten dienste staan van de landbouw, waarbij de landbouw streeft naar een innovatieve, duurzame en gezonde ontwikkeling. Activiteiten mogen geen afbreuk doen aan optimaal en duurzaam functioneren van de landbouw in het gebied.

Economie: De ontwikkeling van de agrarische bedrijvigheid staat voorop. De landbouwsector krijgt ruimte voor innovaties, met onder meer nieuwe technieken, nieuwe teelten, precisielandbouw, waterhuishouding, energie. Ook kan de agrarische sector verbreden met onder meer activiteiten op het gebied van toerisme, zorg en landschapsbeheer. Voor stoppende bedrijven wordt ingezet op een nieuwe bedrijfsfunctie, die waar mogelijk aansluit bij het agrarisch karakter van het gebied.

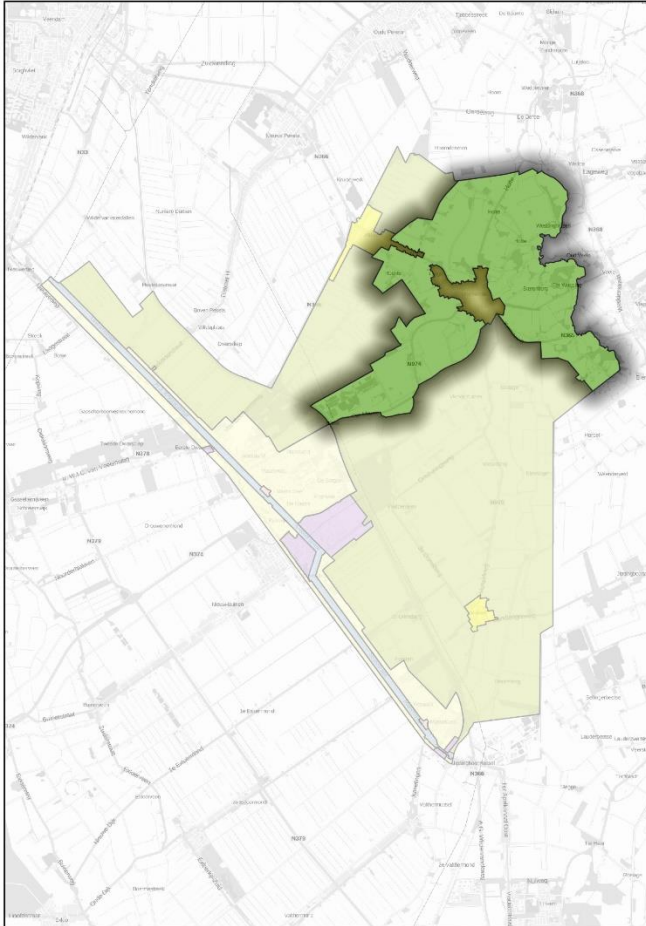
Draagvlak: Voor nieuwe activiteiten in de Veenkoloniën en heide-ontginningen is voldoende draagvlak onder de inwoners nodig.

Gezondheid: Activiteiten mogen de gezondheid in de Veenkoloniën en heide-ontginningen niet nadelig beïnvloeden. De omgevingswaarden worden zodanig bepaald dat daarmee de agrarische bedrijvigheid niet in haar ontwikkelingsmogelijkheden wordt belemmerd. Activiteiten dragen bij aan een groene, schone en veilige openbare ruimte.

Duurzaamheid: Activiteiten die zien op energie besparen of energie opwekken dragen bij de ambitie om Stadskanaal in 2050 energieneutraal te laten zijn. Dit deelgebied leent zich in de oplaadzones (Stadskanaal op Zon) voor grootschalige zonneparken.

Zwaartepunt in het Kompas in het deelgebied Landelijk gebied Veenkoloniën komt te liggen op: **milieu en behoud leefomgeving, ruimtelijke kwaliteit, economie en duurzaamheid.**

5. 7. Landelijk gebied Westerwolde

Figuur 12. Ligging deelgebied Landelijk gebied Westerwolde

5.7.1. Gebiedsbeschrijving

Met het gebied Westerwolde wordt het hoger gelegen esdorpenlandschap in het noordoosten bedoeld met een uitloper naar het Pagediep. Westerwolde vormt hier de overgang naar het Veenkoloniale landschap en heeft unieke natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. Het gebied wordt gekenmerkt door een meer besloten karakter vanwege het aanwezige reliëf gevormd door de essen, glaciële ruggen en de beekdalgebieden. In het gebied liggen esdorpen en esgehuchten. Het landschap is kleinschalig en de open gronden, geschikt voor landbouw, liggen besloten door of aan de randen van bossen, singels, houtwallen en esrandbeplantingen. De voorkomende beken zoals de Mussel-Aa en de Ruiten Aa passen door hun natuurlijke, slingerende beloop in het natuurlijke aandoend karakter van het gebied.

Figuur 13. Beschermd dorpsgezicht Smeerling

5.7.2. Beleidsuitgangspunt

Het waardevolle karakter van dit gebied in vergelijking met de omliggende regio's als de Veenkoloniën en het Oldambt, vormt het uitgangspunt voor beleid. De overgang van veenkoloniën naar Westerwolde zorgt voor bijzondere waarden, die met name in het landschap, de natuur en de cultuurhistorie terug te vinden zijn. Dit overgangsgebied houdt zich niet aan de strakke begrenzing van het onderscheid dat in de deelgebieden is gemaakt. In het kompas zullen de waarden van de kenmerkende overgang worden beschreven en onderdeel van het afwegingskader worden gemaakt.

Vanwege het specifieke karakter van het gebied zet de gemeente hier in hoofdzaak in op een goede balans tussen de landbouw en de ontwikkeling van recreatie en toerisme en een zeer prettige en gezonde woon- en leefomgeving. Beleidsmatig volgt de gemeente daarin de Visie Toerisme Westerwoldse Gemeenten "Compleet Westerwolde". In functionele zin wordt ingezet op een inrichting en functies die bij kunnen dragen aan een versterking van de woon- en leefomgeving, de natuur- en landschapswaarden en het toeristisch-recreatief aanbod.

De ontwikkelingskansen van recreatie en toerisme zijn gebaseerd op de waarden van het gebied. Beleidsmatig wordt om die reden tevens ingezet op het behoud en de versterking van de waarden. Kleinschalige voorzieningen, zoals bed and breakfast of een theetuin, worden daarbij in combinatie met het wonen zonder meer inpasbaar geacht. Een ontwikkeling van een recreatieve, grootschaliger voorziening moet altijd in balans zijn met de waarden van het gebied. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn de parkeerdruk en geluidsoverlast. Om die reden kan beleidsmatig worden gekozen voor een nadere afweging waarbij een spreiding van grootschaliger voorzieningen over het gebied plaatsvindt in plaats van een concentratie daarvan.

Het landschap is in overwegende mate in gebruik bij de landbouw, maar kenmerkt

zich afwisselend tevens door belangrijke natuur- en belevingswaarden. Landbouw behoudt haar rol in het behoud van de waarden van het gebied, maar moet zich op een manier ontwikkelen die bijdraagt aan de waarden en de beleving van het gebied. In het gebied kunnen agrarische bedrijven verder worden ontwikkeld, maar er is wel behoefte om juist hier de reguliere landbouw te verduurzamen en waar mogelijk natuur in de bedrijfsvoering te integreren zodanig dat er een afwisselend gebruik van gronden ontstaat, de biodiversiteit wordt gestimuleerd en het woon- en leefklimaat en de aantrekkelijkheid voor toerisme wordt bevorderd. De fysieke inrichting en de waarden van het gebied bepalen de aard en mate waarin de landbouw kan worden uitgeoefend.

Het Pagediep krijgt op verschillende onderdelen een stimulans en moet zodanig worden ontwikkeld dat er een natuurlijke verbinding ontstaat tussen Stadskanaal en het Westerwoldse landschap. Het Pagediep zelf en de natuur- en recreatieve zone er om heen, is om die reden beleidsmatig vergelijkbaar met de uitgangspunten voor het deelgebied Westerwolde om welke reden het Pagediep onderdeel van dit deelgebied is gemaakt. De voor deze omgeving grootschaliger bosgebieden zijn vooral stedelijke uitloopgebieden. De waarden daarvan hebben geen raakvlak met de waarden die voor het deelgebied Westerwolde van belang zijn, om welke reden de bosgebieden subdeelgebied van de Veenkoloniën zijn gemaakt.

5.7.3. Thema's Kompas

Milieu en behoud leefomgeving: activiteit moet voldoen aan de wettelijke normen op het vlak van archeologie, bodem, ecologie, externe veiligheid, geur, geluid, luchtkwaliteit en water.

Ruimtelijke kwaliteit: De landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke inrichting is bepalend voor de toelaatbare aard en omvang van de activiteiten. Het behoud van de voor het gebied karakteristieke waardevolle boerderijbebouwing en -erven wordt hoog gewaardeerd. Nieuwe bebouwing met een hoge architectonische waarde die aansluit bij het karakter van het gebied wordt gewaardeerd. Activiteiten dragen bij aan het duurzaam behoud en waar mogelijk versterking van de landschappelijke en natuurlijke kenmerken.

Leefbaarheid: Rust en ruimte vormt een belangrijke waarde in dit deel van het landelijk gebied. Recreatieve ontwikkelingen kunnen lokaal zorgen voor meer activiteit en minder rust. De omvang van de activiteiten zal steeds in balans moeten zijn met de leefbaarheid van het gebied. Uitbreiding van agrarische bedrijven en het agrarisch grondgebruik moet positieve gevolgen hebben voor waarden en de leefbaarheid van het gebied. Leegstaand van (agrarisch) vastgoed is niet wenselijk.

Economie: De recreatieve aantrekkelijkheid van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden wordt economisch benut. Een groei van het dag- en verblijfsrecreatieve aanbod draagt bij aan de werkgelegenheid. Het landelijk gebied is in de tweede plaats bedoeld voor versterking van een duurzame aanwezigheid van de landbouw in het gebied.

De landbouwsector krijgt ruimte voor innovaties, met onder meer nieuwe technieken, nieuwe teelten, waterhuishouding, energie, gericht op het versterken van de waarden van het gebied. Ook kan de agrarische sector verbreden met onder meer activiteiten op het gebied van natuur, toerisme, zorg en landschapsbeheer.

Agrarisch verwante bedrijvigheid krijgt ontwikkelingsruimte. Vrijkomende agrarische gebouwen kunnen worden ontwikkeld voor andere bedrijfsmatige functies.

Draagvlak: Voor nieuwe activiteiten of ander grondgebruik in het landelijk gebied van Westerwolde is voldoende draagvlak onder de inwoners en bedrijven nodig.

Gezondheid: Activiteiten mogen de gezondheid in het landelijk gebied van Westerwolde niet nadelig beïnvloeden. Omgevingswaarden worden vastgelegd vanuit de recreatieve aantrekkelijkheid en de leefbaarheid van het gebied. Activiteiten dragen bij aan een groene, schone, diverse en veilige openbare ruimte. Activiteiten die bijdragen aan sportieve voorzieningen (mtb-, kano-, wandelroutes, etc.) worden gewaardeerd.

Duurzaamheid: Activiteiten die zien op energie besparen of energie opwekken dragen bij de ambitie om Stadskanaal in 2050 energieneutraal te laten zijn.

Zwaartepunt in het Kompas voor het deelgebied Landelijk gebied Westerwolde komt te liggen op: **ruimtelijke kwaliteit, economie en leefbaarheid.**

6. PARTICIPATIE

6. 1. Introductie

Om de vraag ‘Wat zijn de ambities, waarden en kwaliteiten van Stadskanaal?’ goed te kunnen beantwoorden is het gewenst om in overleg te gaan met diverse maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers. Dit hoofdstuk geeft aan hoe dit proces tot nu toe is verlopen. Deze input kan zowel voor de omgevingsvisie als het omgevingsplan worden benut.

6. 2. Aanpak

Aansluiten op overlegstructuren

Waar mogelijk wordt aangesloten op bestaande overlegstructuren. Het onderwerp Omgevingsplan Stadskanaal is op de diverse agenda’s geplaatst. Op deze manier zijn de diverse partijen in dit stadium bij het proces betrokken.

Actief informeren

Naast het behandelen van het Omgevingsplan in een overleg, worden alle partijen ook per e-mail op de hoogte gehouden van de verdere procedure.

Terugkoppeling gemeenteraad

Van de diverse overlegmomenten zijn verslagen opgesteld. De resultaten van de overleggen die tot nu toe zijn gevoerd zijn vertaald in deze Nota van Uitgangspunten en opgenomen in de volgende paragrafen.

6. 3. Overleg medeoverheden

Belangrijke overlegpartners zijn de medeoverheden. Het omgevingsplan kan van invloed zijn op hun beleidsvorming of uitvoering. Andersom kan het beleid van deze partijen ook invloed hebben op de invulling van het omgevingsplan.

Het gaat om de volgende medeoverheden:

- Waterschap
- Veiligheidsregio Groningen
- Provincie Groningen
- Ministerie BZK
- Gemeente Veendam
- Gemeente Pekela
- Omgevingsdienst Groningen

Deze overheden worden geïnformeerd over de besluitvorming en de Nota van Uitgangspunten. Met alle partijen wordt, indien door de andere partij gewenst, ambtelijk overleg gevoerd. Uitgangspunt is om alle partijen te informeren over het omgevingsplan en waar nodig en mogelijk te zorgen voor afstemming in het beleid en uitvoering.

Met het Ministerie, de provincie Groningen, de Veiligheidsregio Groningen en de omgevingsdienst Groningen heeft reeds ambtelijk overleg plaatsgevonden. Zij worden betrokken bij de procedure en waar nodig zullen overlegmomenten worden ingepland.

6. 4. Maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers

Belangrijke partners zijn de diverse maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers in de gemeente. Per organisatie is aangegeven op welke wijze het onderwerp Omgevingsplan wordt geagendeerd. In alle gevallen geldt dat de betreffende organisatie wordt gevraagd op welke wijze zij bij deze procedure betrokken willen worden en op welke onderdelen zij bij willen dragen aan de ontwikkeling van het omgevingsplan. Hierna volgende korte verslagen van de gesprekken die hebben plaatsgehad.

6.4.1. Wijkraden

Met de wijkraden is op 11 april 2017 een overleg gevoerd. Er waren vertegenwoordigers van Ocrea, Dorpsbelang Tange-Alteveer, Dorpsbelangen Musselkanaal, Plaatselijk Belang Vledderveen, Wijkbelang Maarsveld, Bewonersplatform Maarsstee en de gemeente Stadskanaal.

Tijdens het overleg is door de wethouder uiteen gezet wat de aanleiding is van het omgevingsplan. Wij zijn als gemeente een pilotgemeente. Uitgangspunt van de gemeente is om een 'ja, mits'-houding aan te nemen. Het moet er toe leiden dat procedures verkorten. We leggen de waarden, kwaliteiten en ambities van onze gebieden vast. We willen graag weten hoe de wijkraden hierin mee willen denken? De gemeente werkt nu met 8 bestemmingsplannen voor de verschillende deelgebieden. Deze gaan op de schop en worden vervat in een omgevingsplan. Met behulp van een filmpje van het ministerie wordt uitleg gegeven over de nieuwe Omgevingswet. Aan de hand van een powerpoint presentatie wordt uitgelegd wat de Omgevingswet voor Stadskanaal betekent.

Op jaarbasis worden er nu 1500 vergunningen door de Omgevingsdienst Groningen afgegeven, hierbij zijn kap- en inritvergunningen niet meegerekend. Het is straks aan de initiatiefnemer om aan te geven hoe zijn plannen passen binnen het afwegingskader van het kompas van het omgevingsplan. Het streven is om minder regels te hanteren wat moet leiden tot minder vergunningen.

Reacties aanwezigen naar aanleiding van de presentatie

De aanwezigen geven aan in het vervolgtraject graag betrokken te willen worden. De wijken kunnen zich laten vertegenwoordigen of ze mogen andere mensen (deskundigen) meenemen. Het wordt een hele uitdaging om alle 'oranje' gevallen te tackelen (oranje gevallen zijn initiatieven die ten dele bijdragen aan de waarden kwaliteiten en ambities, maar deels ook niet of waarvoor nog een nadere afweging moet worden gemaakt).

6.4.2. Strategisch overleg (bedrijven)

Met een afvaardiging van de bedrijven in Stadskanaal is een overleg gevoerd met vertegenwoordigers van VVBK, MKB Noord, SDM en CW Stadskanaal en de gemeente Stadskanaal.

In 2021 wordt de nieuwe Omgevingswet ingevoerd. Het omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan. Met deze nieuwe wet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen, zodat het straks bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. Vooruitlopend om de invoering van deze wet is Stadskanaal als pilotgemeente bezig met het opzetten van het omgevingsplan. Hiervoor wil de gemeente graag met de stakeholders in overleg voor het verkrijgen van input.

Aan de hand van stellingen volgt een discussie, indicaties van de reacties zijn:

Stelling 1: Minder regels en vergunning levert meer bedrijven en werkgelegenheid op.

- Positief over deze stelling hoewel minder regels niet altijd meer werkgelegenheid op zal leveren.
- Het soepeler en ruimer maken van de regels kan positief zijn voor economie en werkgelegenheid maar mag niet ten koste van alles gaan. Een voordeel kan zijn het ontwijken van tegenstrijdige regelgeving.

Stelling 2: Webwinkels mogen overal in de gemeente Stadskanaal.

- In principe wel mee eens. Webwinkels worden nu op bedrijventerreinen uitgesloten, omdat dit detailhandel is en daar niet thuis hoort.

Stelling 3: Er liggen grote economische kansen op het gebied van duurzaamheid en bio-based economy.

- Hier liggen kansen, ook op het gebied van waterstof, zon en wind. Zou een belangrijk speerpunt voor deze gemeente moeten zijn.
- Er komen al aanvragen binnen of gebieden geschikt zouden kunnen zijn voor zonneparken. De gemeente is bezig met een visie hoe grote zonneparken in te richten binnen onze gemeente, met name in het buitengebied. Zonder deze visie is toewijzing nog niet aan de orde. Het doel is om in het najaar de visie voor het buitengebied gereed te hebben. Er ontstaan veel initiatieven voor zonneparken. Zonder subsidie is geen realisatie mogelijk. In september volgt een ronde SDE.

Stelling 4: Welstand op bedrijventerreinen kan worden afgeschaft.

- Hier is men tegen.

Stelling 5: Er moet meer ruimte komen voor recreatieve ontwikkeling zoals nieuwe hotels.

- Afhankelijk van de markt, niet zondermeer.

Stelling 6: Er is behoefte aan ontwikkeling van woon-werkkavels en cottage industrie in de kanaal zone.

- Kleinere bedrijvigheid in het lint past wel in Musselkanaal, dat zal het lint kunnen versterken.
- Er geldt nu een regeling tot 50% erfbebouwing per perceel. Het is wel belangrijk grenzen te stellen, bouwmogelijkheden mogen niet ten koste gaan van de kwaliteit.

De partijen blijven graag betrokken bij het vervolg.

6.4.3. Gebiedscommissie Westerwolde

In de gebiedscommissie Westerwolde is het omgevingsplan en de mogelijk voor de gebiedscommissie relevante onderwerpen aan de orde gesteld. De gebiedscommissie Westerwolde bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeenten Bellingwedde, Stadskanaal en Vlagtwedde, Waterschap Hunze en Aa's, Natuurmonumenten, LTO-Noord, Staatsbosbeheer, Provincie Groningen en Prolander.

In de presentatie van de gemeente aan de gebiedscommissie Westerwolde zijn de volgende stellingen behandeld:

“De ambitie voor Smeerling is een ontwikkeling tot een recreatieve trekpleister,

dat heeft als gevolg dat overlast door de horeca en parkeren erbij hoort.”

→ reactie: het moet in balans zijn. Wanneer toerisme toeneemt, moeten er goede voorzieningen voor parkeren e.d. worden getroffen. Het is in principe de wens om toerisme te versterken.

“De ontwikkeling van de agrarische sector in het deelgebied Westerwolde is ondergeschikt aan de natuur- en recreatieve ontwikkeling. Natuurinclusieve landbouw is daarom verplicht.”

→ De agrarische sector is van belang in Westerwolde, juist omdat zij het landschap beheert. Het gaat niet zo zeer om de vraag of natuur en recreatie belangrijker zijn dan landbouw in Westerwolde of andersom. Het gaat om de vraag hoe beide binnen kaders de ruimte in het gebied krijgen. De functies moeten naast elkaar kunnen bestaan en in balans zijn.

Natuurinclusieve landbouw is gewenst. Maar je kunt dit ook bereiken door stimulerende maatregelen te treffen. Het lijkt niet wenselijk om dit te verplichten of te reguleren. Afgezien van de vraag of dit überhaupt mogelijk is.

“Zonneparken in het deelgebied van Westerwolde zijn goed mogelijk, dit vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van landschap, recreatie en toerisme”

→ Zonneweides zijn niet passend in het Natuurnetwerk, maar kunnen wellicht wel in de randzones rondom het Natuurnetwerk of rondom de flanken van het beekdal van het Pagediep worden ingepast.

*“In het buitengebied staat een gezonde woonomgeving voorop. Dit wordt bereikt door:
A) extra regels te stellen voor schadelijke activiteiten, bijvoorbeeld door veehouderij en gebruik van bestrijdingsmiddelen in te perken.*

B) te zorgen voor een ander landschap waarin het welzijn van mensen gestimuleerd wordt.”

→ De vraag werd gesteld of het gewenst is onderscheid te maken in gebieden waar het gezonder wonen is of niet. Heeft niet iedereen recht op min of meer dezelfde gezonde omgeving?

“Dereguleren en meer mogelijk maken is een goede zaak. De beperkingen die we opleggen om natuurgebieden te beschermen, kunnen best iets minder.”

→ De natuurwaarden lopen steeds verder terug. Door SBB/ Natuurmonumenten wordt aangegeven dat zij deregulering niet gewenst vinden.

“De ambitie voor de landschappelijke ontwikkelingszone het Pagediep is een invulling met landgoederen en zonneparken”

→ De partijen geven aan dat ontwikkeling van het Pagediep een wens is. Er is geen standpunt ingenomen of het gewenst is dat zonneparken en landgoederen daar deel van uitmaken.

Overige reacties van de gebiedscommissie en verdere aandachtspunten n.a.v. de presentatie:

- Kijk over de gemeentegrenzen heen. De NNN loopt door in de andere gemeenten. Het is gewenst het beleid en toetsingskaders intergemeentelijk af te stemmen.
- De recreatieverbinding tussen Stadskanaal en Westerwolde is gewenst, zodat meer mensen vanuit Stadskanaal gaan recreëren in Westerwolde (i.p.v. de Hondsrug).
- De voorgestelde begrenzing van Westerwolde is heel specifiek. Het is goed om hier

- opnieuw naar te kijken. Aansluiten qua gebiedsbegrenzings op de randzones rondom het natuurnetwerk in Westerwolde.
- het deelgebied “Westerwolde” en Veenkoloniën in de gemeente niet zo hard begrenzen en het beleid tussen beide vanwege:
 - o ontwikkelingen Pagediep en evt. Mussel Aa. Hiermee is er een verbinding tussen het veenkoloniale gebied en het westerwoldse gebied.
 - o de groen-blauwe dooradering in het “Veenkoloniale gebiedsdeel” is van belang. Hiermee zijn er zeker ook natuurlijke en recreatieve waarden in dit gebied aanwezig.

Vrijkomende agrarische gebouwen zijn een zorgpunt. Een mogelijke invulling is zorg. Het toevoegen van zorg blijkt echter andere (maatschappelijke en financiële) consequenties te hebben voor gemeenten, waardoor dit niet zonder meer een goede invulling is.

6.4.4. Waterschap Hunze en Aa's

Met het waterschap is op 14 juni 2017 overleg gevoerd over de wateraspecten en de rol van het waterschap bij het omgevingsplan.

Beleid

Het beleid voor ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot water is opgenomen in ‘Waterplan Westerwolde’ en ‘Nota Stedelijk water’. Enigszins gedateerd, maar op hoofdlijnen nog steeds actueel. Een voorbeeld waarop beleid kan worden opgesteld is de structuurvisie water van Emmen.

In het Beheerprogramma 2016-2021 staat met welke ambities en maatregelen het waterschap de ontwikkelingen en opgaven op het gebied van veiligheid, voldoende en schoon water gaat oppakken. Het beleid speelt in op klimaatverandering en Europese normen voor schoon en gezond water. Het is gewenst dat het omgevingsplan is afgestemd op de beleidsdoelen van het waterschap, zie hiervoor de website <https://www.hunzeenaas.nl/about/Paginas/Beheerprogramma-2016-2021.aspx>

In een omgevingsplan vindt minder toetsing vooraf plaats dan in de huidige situatie. Het is daarom goed om te onderzoeken hoe de ‘watertoets’ zoals deze nu plaatsvindt, kan worden ingebouwd in een omgevingsplan.

Waterkwantiteit/ waterberging/ stedelijke wateropgave

Met name in de kernen speelt dat door een gestage toename van verharding, het regenwater niet kan infiltreren, daardoor versneld tot afstroming komt, rioleringen onvoldoende capaciteit hebben en hierdoor de risico's op wateroverlast toenemen. Minder verharding is in dat opzicht beter. Wanneer de verharding toeneemt is het gewenst dat passende maatregelen worden getroffen, conform de trits: vasthouden, bergen en pas dan afvoeren. Dit betekent dat hemelwater in eerste plaats op het eigen erf blijft/ wordt geïnfiltreerd in de bodem of gebruikt. Het ontkoppelen van schoon hemelwater en aanleg van hemelwaterriolen en meer open water draagt hieraan bij. In een omgevingsplan zouden voorwaarden kunnen worden gekoppeld aan initiatieven waardoor het verhard oppervlak niet verder toeneemt, zo mogelijk afneemt. Wanneer het verhard oppervlak wel toeneemt, dienen maatregelen te worden getroffen.

Waterkwaliteit

Een belangrijke opgave van het waterschap is het verbeteren van de waterkwaliteit (Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)). In de sloten, wijken en kanalen wordt gericht op het versterken van de ecologische waarden door o.a. de aanleg van natuurvriendelijke

oevers en het opheffen van migratiekelpunten voor vissen. Vooral in het veenkoloniale gebied is de ontginningsstructuur van kanalen en wijken een aandachtspunt waarin nog veel winsten zijn te halen. Daarnaast blijft er aandacht en inzet op het terugdringen van verontreinigingen uit de landbouw, industrie en rwzi's.

Ontwikkelingen

Verwachte gebiedsontwikkelingen zijn de aanpak van de beeksystemen van het Pagediep en de Mussel-Aa, waarbij het herstel van een functionerend beekstelsel centraal staat. Nadat de laatste wagon van het NNN Westerwolde, voor herstel van het beekdal van de Ruiten Aa, is gerealiseerd, zou een logische gevolg zijn de inrichting van het Pagediep en Mussel Aa een gevolg te geven.

Voor Stadskanaal ligt er een opgave om de waterberging te realiseren. Hiervoor wordt een geschikte locatie gezocht. Een ecologische verbindingzone (EVZ) richting de Hondsrug en Westerwolde via de voormalige vloeivelden en het Pagedal/Pagediep, lijkt een interessante optie. De ontwikkeling van het perceel langs de noordzijde van Stadskanaal, voor bijvoorbeeld natte natuur, waterberging en als recreatief uitlooph gebied biedt kansen om meerdere belangen en functies samen te brengen.

Klimaatverandering vraagt om klimaatadaptatie

De klimaatverandering zorgt voor korte extreme buien, en perioden van langere droogte. Opwarming van (stilstaande) stedelijke wateren kan eveneens leiden tot versnelde uitbraak van blauwalgen en botulisme. Het watersysteem moet hierop zijn voorbereid en worden ingericht.

In een stedelijke omgeving kan de verandering zorgen voor hittestress. Doordat in openbaar gebied soms weinig verkoelend groen/ blauw aanwezig is, maar veel steen (hoogbouw, straten, pleinen), zal de temperatuur op deze plaatsen hoger zijn dan nodig zou zijn. Het is daarom goed om voldoende ruimte voor water en groen in het openbaar gebied te ontwikkelen. Met name in de centra en woonomgeving van ouderen.

Veiligheid

Aandachtspunt is de bescherming van kaden/dijken ten behoeve van de veiligheid. Wateroverlast mag niet leiden tot waterschade en het belemmeren van de hulpdiensten en bereikbaarheid van bijvoorbeeld ziekenhuizen en schade aan nutsvoorzieningen.

Proces:

Bij een verdere uitwerking van het plan wordt het waterschap graag betrokken.

6.4.5. Veiligheid

Het thema 'veiligheid' is met een aantal betrokkenen van de Veiligheidsregio Groningen, Omgevingsdienst Groningen en de gemeente Stadskanaal besproken. Dit heeft geleid tot het volgende gespreksverslag.

De volgende punten zijn tijdens het gesprek aan bod gekomen:

- Procesafspraken
- Externe Veiligheid
- Brandveiligheid/ interne veiligheid
- Bluswater en bereikbaarheid
- Omgaan met zeer kwetsbare groepen

- Eigen verantwoordelijkheid en communicatie
- Evenementen
- Vluchtroutes

Proces

In de huidige situatie wordt bij afwijkingen van het bestemmingsplan (uitgebreide procedure) advies gevraagd van de Veiligheidsregio en Omgevingsdienst. In de nieuwe situatie moet in het omgevingsplan duidelijk zijn in welke gevallen advies noodzakelijk is en hoe de procedure wordt ingericht.

Externe Veiligheid

Het uitgangspunt 'alles mag', zal gevolgen hebben voor externe veiligheid. Bij externe veiligheid is het uitgangspunt: Voldoende afstand houden tussen risicobronnen en gevoelige functies. Hoe meer afstand, hoe veiliger. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de wettelijke (en provinciale) regels t.a.v. invloedsgebieden rondom wegen en risicovolle inrichtingen e.d.

Wanneer alles wordt toegestaan, en dus niet op afstand wordt gestuurd, kunnen ongewenste situaties ontstaan. Als voorbeeld is genoemd het bedrijventerrein. Wanneer hier 'kwetsbare functies' onbeperkt worden toegestaan (zorg/ kantoren), kan dit tot gevolg hebben dat in het gebied niet langer risicovolle inrichtingen (grootschalige bedrijven) kunnen worden gevestigd. Dit is voor een bedrijventerrein vaak ongewenst. Vandaar dat in de bestaande planologie wordt gekozen voor een scheiding van functies, zodat bv. bedrijventerreinen beschikbaar blijven voor risicovolle inrichtingen.

De vraag is hoe hiermee in het omgevingsplan wordt omgegaan. Wanneer je alles loslaat kun je niet voorkomen dat kwetsbare en risicovolle inrichtingen dicht bij elkaar worden gerealiseerd, met de daarbij behorende risico's. Hiervoor zouden toetsingskaders in het kompas moeten worden opgenomen. Hierbij kan per gebied een afweging worden gemaakt.

Wanneer afstand houden tussen functies niet mogelijk is en er dus sprake is van een risico, dan kan per ontwikkeling worden beoordeeld of door middel van maatregelen het risico beperkt kan worden. Bijvoorbeeld door de constructie en vluchtwegen aan te passen. Dit is maatwerk. De kosten van dergelijk maatwerk zijn hoger, dan dat men voldoende afstand houdt.

Brandveiligheid/ interne veiligheid

Bij de bouw en van bouwwerken, moet rekening worden gehouden met brandveiligheid. Hiervoor zijn de eisen nu opgenomen in het bouwbesluit. De gemeente heeft een eigen brandveiligheidsverordening, welke wordt gebruikt voor een 'gebruiksvergunning'. Die wordt bijvoorbeeld bij kamerverhuur of het toestaan van meer dan 50 personen gevraagd. Het is de vraag of deze brandveiligheidsverordening actueel en noodzakelijk is.

Bluswater en bereikbaarheid

Voor de veiligheidsdiensten is het bij brand gewenst dat de locatie goed bereikbaar is en dat er bluswater aanwezig is. Indien een bluswatervoorziening niet in de directe omgeving aanwezig is, moet een initiatiefnemer hiervoor maatregelen treffen. Bijvoorbeeld door de aanleg van een brandkraan of een geboorde put. Hierbij wordt verwezen naar de voorschriften uit het bouwbesluit. De Veiligheidsregio gaat kijken of de kaart met 'witte gebieden' voor bluswater beschikbaar gesteld kan worden. Deze kaart kan mogelijk toegevoegd worden als bijlage bij het omgevingsplan.

Kwetsbare groepen

Voor het toevoegen van kwetsbare functies (zorgfuncties, kinderen, grote groepen mensen, etc.) is het gewenst dat een goede afweging wordt gemaakt ten aanzien van de locatie. Indien een dergelijke functie wordt toegevoegd, moet aandacht worden besteed aan brandveiligheid e.d. Dit pleit ervoor om in het omgevingsplan regels op te nemen wanneer een kwetsbare functie wordt toegevoegd, zodat hierover door de veiligheidsregio kan worden geadviseerd. Voor het omgevingsplan is het noodzakelijk om duidelijke definities op te nemen wat onder (beperkt) kwetsbare functies wordt verstaan.

Eigen verantwoordelijkheid en communicatie

De veiligheidsregio geeft aan dat in voorlichting en kennisdeling ook winst kan worden gehaald (naast regels). Ondernemers en bewoners moeten zich bewust zijn van de risico's en hier naar handelen. Communicatie is een middel om bewustwording te creëren.

Evenementen

Voor evenementen geldt dat nu per evenement de veiligheid wordt beoordeeld. Wanneer evenemententerreinen worden aangewezen, kan voor het terrein in één keer een veiligheidsplan worden gemaakt. Binnen die kaders kunnen evenementen worden georganiseerd. Hiermee is een afzonderlijk plan voor ieder evenement, niet meer nodig.

Vluchtroutes

Bij gebouwen en in bepaalde gebieden, is het gewenst dat er vluchtroutes zijn en dat er gebieden zijn waar naartoe kan worden gevluht. Dit speelt bijvoorbeeld bij gebieden waar veel water aanwezig is, waardoor niet altijd een veilige plek kan worden bereikt. Met name bij het ontwerpen van grotere ontwikkelingen, is het goed dit mee te nemen. Op perceelsniveau is het uitgangspunt dat percelen minstens via twee zijden te verlaten zijn.

6.4.6. Innovatie Veenkoloniën

De innovatie van de Veenkoloniën is een belangwekkend onderwerp om mee te nemen in het Omgevingsplan. Sinds 2012 is Innovatie Veenkoloniën bezig met het uitvoeren van het Innovatieprogramma Veenkoloniën. Doel is om te zorgen dat agrariërs in de Veenkoloniën per 2020 onafhankelijk zijn van extra overheidssteun. Dit wil de organisatie bereiken door het rendement van de boerenonderneming te verhogen, te verduurzamen en door een professioneel en innovatief kennisnetwerk samen te stellen. Op 20 juni 2017 is met een vertegenwoordiger van de organisatie gesproken.

- **Ontwikkeling akkerbouwbedrijven:**

Bouwvlakken

in de praktijk lijken bouwvlakken voor akkerbouwbedrijven nauwelijks een belemmering te vormen. Wanneer er regels zijn die een belemmering vormen, ligt dit op het vlak van milieu/ natuur.

Teelten

Het traditionele veenkoloniale bouwplan is en blijft naar verwachting leidend in de ak-

kerbouw. De Avebe ontwikkelt zich op plantaardige eiwitten. Dit loopt goed. Voor suikerbieten is het quotum losgelaten. Dit heeft gevolgen voor de teelt. Inplaatsing van melkveehouderijen is nu geen ambitie meer, nu de akkerbouw zich goed ontwikkelt. Bio-Vergisters zijn op dit moment een minder interessante ontwikkeling. De vraag naar Groengas is mogelijk interessant.

Gebouwen/erf

Er is sprake van schaalvergroting, waarbij bepaalde bedrijven worden beëindigd en andere groter worden. Voor de ontwikkeling van agrarische gebouwen, kan het twee kanten uitgaan. De trend dat de gebouwen steeds groter worden, zet mogelijk voort. De machines worden groter, waardoor de gebouwen groter moeten worden. Anderzijds kan, door robotisering, ook een ontwikkeling ontstaan dat de machines kleiner worden. In dat geval zal de omvang van bebouwing ook kunnen afnemen. Door stoppende bedrijven wordt de 'VAB' problematiek sterker de komende jaren.

Opslag van aardappels/ uien op eigen erf, voor een langere periode, is een trend die naar verwachting doorzet. Voor een ondernemer interessant om gespreid te kunnen leveren. Voor omwonenden kan geluid van de koelinstallatie hinder opleveren.

Verkeer

De grotere machines hebben op plattelandswegen gevolgen voor verkeer/ infrastructuur en verkeersveiligheid.

- **Vergroening/ Verduurzaming**

Bodembeheer:

Innovatie is gericht op het tegengaan van bodemverdichting, ziektes in de bodem, veenoxidatie. Bijvoorbeeld met een nateelt van Afrikaantjes, worden aaltjes in de bodem tegengegaan op biologische wijze.

Gewasbescherming

Innovatie in de landbouw is gericht op het terugdringen van het gebruik van gewasbescherming, bijvoorbeeld door precisielandbouw. Ook een thema is het tegengaan van erfafspoeling: door spoelplaatsen op erven te realiseren komt minder gewasbeschermingsmiddelen in de omgeving terecht. Dit wordt in combinatie met het waterschap opgepakt.

Versterken biodiversiteit en vergroening

De ambitie is (vanuit beleid) om de akkerbouwsector te verduurzamen en te vergroenen. Met name de wijken als waterstructuur bieden kansen voor het versterken van de biodiversiteit en vergroening en verbetering waterkwaliteit. Met nateelten wordt ook vergoend.

6.4.7. Maatschappelijke organisaties

Op 21 november 2017 is een overleg geweest met de volgende organisaties: Wijkraad Noord, Stakka-zorg, Plaatselijk Belang Vledderveen, Welstad, Stichting Dorpsbelang Musselkanaal, Jeruël Vledderveen, Wijkbelang Maarsveld, Philadelphia, Bewonersplatform Maarsstee, Buurtzorg Nederland en de gemeente Stadskanaal.

In de presentatie van de gemeente wordt uitgelegd aan de maatschappelijke partners wat het Omgevingsplan gaat inhouden. Dit onder andere duidelijk gemaakt aan de hand van een aantal stellingen en een casus.

Stelling 1: Ik mag straks zonder vergunning een aantal kamers verhuren als Bed & Breakfast

- Vraag of volledig loslaten verstandig is. Het mag geen overlast veroorzaken en

men is bang dat het ten koste gaat van de eigen gebruiksmogelijkheden.

Stelling 2: Ik mag mijn woonperceel tot 50% bebouwen, mijn burens ook

- Angst voor wildgroei. Er wordt gevraagd of er dan wel een meldingsplicht komt? De gemeente moet wel weten wat er gebouwd gaat worden. Ook moet er een beperking komen voor wat betreft bouwhoogte.

Stelling 3: Nieuwbouwwoningen moeten standaard van het gas af en energieneutraal zijn

- De meeste aanwezigen zijn het hiermee eens

Stelling 4: De gemeente moet 'rookvrije gebieden' aanwijzen om overlast van houtkachels te voorkomen

- Overlast van houtkachels is herkenbaar. Er wordt aangegeven dat het in het buitengebied niet een probleem vormt, wel in de woonwijken. Een meerderheid lijkt voor een experiment om bepaalde wijken rookvrij te maken.

Stelling 5: cultuurhistorisch waardevolle gebouwen mogen niet gesloopt worden. Voor het behoud van deze gebouwen zijn meer nieuwe functies toegestaan dan bij 'gewone' leegstand

- Is nagenoeg iedereen mee eens. Wel wordt er afgevraagd hoe het getoetst wordt? Wanneer heeft een gebouw cultuurhistorische waarde? De aanwezigen zien graag dat er meer aandacht is voor het behoud van karakteristieke gebouwen/gebieden.
- Aanwezigen kunnen zich vinden in de aanvulling op de stelling dat er meer functies zijn toegestaan in leegstaande gebouwen met een cultuurhistorische waarde.

Stelling 6: In de Kanaalzone mogen nieuwe bedrijven gevestigd worden. Ook in voormalige woningen.

Mogen nieuwe bedrijven zich vestigen in leegstaande panden aan het kanaal? Ook als dat voorheen een woonfunctie had? Detailhandel is uitgesloten, dat is voorbehouden aan het centrumgebied.

- Men kan zich voorstellen dat het voor startende ondernemers aantrekkelijker kan zijn om een goedkoop pand aan de Kanaalzone te betrekken in plaats van een pand op één van de bedrijventerreinen. Type bedrijvigheid is wel een aandachtspunt. Kleine bedrijvigheid onder voorwaarden wel toestaan. Meldingsplicht wordt weer genoemd om te kunnen handhaven.

Stelling 7: in woonwijken mogen nieuwe vormen van wonen en zorg gecombineerd worden

- Meerderheid vindt dat vooraf de buurt moet worden ingelicht wanneer er bijvoorbeeld probleemjongeren in de wijk worden geplaatst. In het kader van transparantie dient er afstemming plaats te vinden met de buurt. Eén aanwezige is het hier niet mee eens vanwege privacy redenen. De bewoners krijgen direct een stempel. Zorg moet centraal staan, niet de inspraak.

Casus "Onstwedde"

Aanwezigen gaan in drie groepen uiteen en gaan een casus uitwerken. Casus heeft betrekking op twee fictieve aanvragen die zijn binnengekomen voor het rijksmonument

in Onstwedde. Fictieve aanvraag 1 heeft betrekking op de ontwikkeling van zorgappartementen met een duurzaamheidsaspect en grootschalige verbouwplannen. Fictieve aanvraag 2 betreft een ontwikkeling tot restaurant / zalencentrum met een maatschappelijk sociaal en gezondheidsaspect en zonder verbouwplannen aan de buitenzijde. De uitkomst van de casus verschilt per groep.

Aanwezigen blijven graag betrokken bij het vervolg en vragen zich af wat de rol gaat worden van de verschillende maatschappelijke partners in het omgevingsplan.

6.4.8. Agrarische en toeristische sector

Met vertegenwoordigers van de agrarische en toeristische sector is op 1 december 2017 een overleg geweest met de volgende organisaties: NKC, Stichting Promotie Westerwolde, Pagecentrum, LTO, Camping De Kapschuur Stadskanaal en de gemeente Stadskanaal.

Vanuit de gemeente is een presentatie gegeven over het Omgevingsplan. Het Omgevingsplan gaat de bestemmingsplannen opvolgen en komt voort uit de Omgevingswet. Deze wet is vanaf 1 januari 2021 van kracht. Maar de gemeente Stadskanaal voert een pilot uit, samen met het ministerie. Deze pilot houdt in dat de gemeente vooruitlopend op de nieuwe wet al vanuit de geest van deze wet mag gaan werken. Gemeente Stadskanaal bereidt zich nu dus voor op één Omgevingsplan voor alle regels voor de fysieke leefomgeving. Ter vervanging van onze bestemmingsplannen.

Om initiatieven (aanvragen) van inwoners, bedrijven, instellingen e.d. te kunnen beoordelen, wil gemeente Stadskanaal gebruik gaan maken van een Kompas, deze laat de gemeente zien in een PowerPointpresentatie. Hierbij wordt ook het algemene uitgangspunt voor de NvU/het Omgevingsplan gepresenteerd: *'Alle activiteiten die een bijdrage leveren aan of geen afbreuk doen aan de ambities, kwaliteiten en waarden van Stadskanaal zijn toegestaan.'*

Discussie tijdens presentatie

Tijdens de presentatie wordt de vraag gesteld of evenementen hier ook onder vallen. Het antwoord is Ja. Vervolgens wordt de vraag gesteld of we alle regels en verordeningen gaan 'optellen' tot een Omgevingsplan. Want dan worden het niet minder regels. Het antwoord is dat het wel degelijk de bedoeling is om regels te gaan schrappen.

Tijdens de presentatie van het Kompas ontstaat een discussie over de deelgebieden in relatie tot het Kompas. Afhankelijk van het deelgebied zijn niet alle thema's even belangrijk. De vraag is in hoeverre de thema's meewegen per deelgebied én hoe dat objectief wordt gemaakt. Er wordt uitgebreid gediscussieerd over het risico op subjectieve afweging. Ingebracht wordt dat er altijd regels blijven, waaronder milieuregelgeving.

Vervolgens is uitgebreid gediscussieerd over de visie op de deelgebieden, onze ambitie en kwaliteiten per deelgebied. Aanwezigen willen graag (meer) betrokken worden bij het opstellen van de visies op de deelgebieden. Het is duidelijk geworden dat deze visies de basis gaat vormen voor de toetsing van initiatieven.

De gemeente is voornemens om Stadskanaal in 7 deelgebieden te verdelen. En per deelgebied de ambitie, kwaliteiten en waarden te bepalen. Matthijs laat een kaart zien met daarop aangegeven de 7 deelgebieden. Dit leidt tot een discussie, met name over de grens Westerwolde en Veenkoloniën. De vraag is in hoeverre deze grenzen al 'definitief' zijn als College en Gemeenteraad de NvU vaststellen. Het antwoord is dat na vaststelling NvU deze deelgebieden worden vertaald in een Omgevingsplan. Dat start met een voorontwerp. In de fase van het voorontwerp is het mogelijk om de grenzen

nog iets te wijzigen. Vervolgens wordt door aanwezigen gevraagd om betrokkenheid, mee mogen denken over de definitieve grenzen.

DISCUSSIE MET STELLINGEN

Hieronder de stellingen en de reacties daarop van aanwezigen:

“Ik mag straks zonder vergunning een aantal kamers verhuren als Bed & Breakfast”

Aanwezigen zijn hier niet mee eens. Met name Veiligheid wordt hier als argument gebruikt. De vraag is als wordt overgegaan tot alleen een meldplicht, of de gemeente bij een melding wel toetst op veiligheid. Ook ingebracht wordt dat de maatschappij kritischer en harder is geworden. Het gevolg is dat ambtenaren voorzichter zijn geworden. Bang voor claims, onrust op social media. Het is meer dan ooit belangrijk(er) geworden goed om te gaan met het aspect Veiligheid. De vraag is welke rol de gemeente wil innemen inzake Veiligheid. Op basis van reële risico's toch regels stellen. Denk niet alleen aan brand, maar ook legionella, evenementen, et cetera.

Het meer vrijlaten van B&B 's kan ook worden gezien als nadelig voor (kleinschalige) campings. Hoe is de afweging bij meer vrijlaten i.r.t. de broodwinning van ondernemers?

“Of een minicamping beginnen (ook bij een woonbestemming)”

Aanwezigen vinden dat wel een basisset aan regels nodig is. Met op zijn minst een meldplicht.

Kwaliteit wordt naast veiligheid ook een belangrijk aspect gevonden. Kwaliteit vraagt ook een basisset aan regels.

“Grootschalige agrarische ontwikkelingen kunnen enkel nog plaatsvinden in het deelgebied Veenkoloniën?”

Hierbij wederom discussie over de grenzen van de deelgebieden. Maar ook de vraag of het wel zo scherp moet worden gemaakt qua ambitie. Westerwolde is dan voor toerisme, maar is te klein voor meer/grotere rendabele activiteiten. Het veenkoloniaal gebied is aangemeld als erfgoed en kan dan mogelijk de trek naar Westerwolde versterken. Kortom: een duidelijk keuze voor 1 van beide gebieden (qua insteek agrarisch <-> toerisme) is niet gewenst. Aanwezigen stellen dat bij beide gebieden landbouw en natuur prima bij elkaar passen. Het lijkt beter om een basisset aan regels op te zetten voor het naast elkaar bestaan. Want bijvoorbeeld grootschalige landbouw en veehouderij met mooie erfbeplanting kan een toevoeging zijn aan het landschap/de natuur.

“De ontwikkeling van de agrarische sector in het deelgebied Westerwolde is ondergeschikt aan de natuur- en recreatieve ontwikkeling.”

Bij voorgaande stelling is deze discussie al gevoerd. Bij deze stelling komt wel het Kompas terug en hoe deze objectief gemaakt gaat worden.

“Dereguleren en meer mogelijk maken is een goede zaak. De beperkingen in de landbouw kunnen best iets minder.”

De vraag van aanwezigen is wat dereguleren is. Want de landbouw is grotendeels afhankelijk van Europese wetgeving. Gemeentelijk gaat het hierbij dan met name om het erf zoals bijvoorbeeld uitbreiding. Dit leidt tot een discussie over een goede balans tussen de inwoners en grootschalige landbouwactiviteiten. Wat weer leidt tot een discussie over de visies op de deelgebieden. Die visies gaan heel bepalend worden en wil men echt graag bij betrokken worden.

“Vrijkomende agrarische bebouwing mag gebruikt worden voor andere functies, ook als deze eigenlijk in het stedelijk gebied thuis horen.”

Hier zijn aanwezigen zeker mee eens. Dit is absoluut een goede ontwikkeling. En kan verpaupering tegengaan. Wel moeten er bovengrenzen gesteld worden. Bijvoorbeeld dat het alleen in bestaande gebouwen mag en uitbreiding, ook op termijn, niet mogelijk is.

CASUS

Aanwezigen gaan een casus uitwerken. Te weten een Oldambster boerderij in Onstwedde. Dit is een monument, het pand bestaat echt. Maar de twee aanvragen die men nu moet beoordelen zijn fictief. Aanwezigen wordt gevraagd om in de rol van de gemeente en met het Kompas de twee aanvragen te beoordelen. Te weten: “Duurzaam ouder worden” en “Bruisend hart van Onstwedde”. Men moet een keuze maken, welke van de 2 initiatieven het beste past op deze plek. Het doel van deze oefening is om te ervaren hoe het Kompas werkt als beoordelingsinstrument.

De ervaringen van deze oefening zijn:

- Er is “veldwerk” nodig om tot een goede afweging te kunnen komen;
- De vraag “Wat heeft Onstwedde nodig” lijkt bij de beoordeling en hantering van het Kompas het meest relevant. En dat brengt ons terug op de visie, de ambitie van het deelgebied;
- Als de visie en ambities goed worden uitgewerkt en vertaald naar een objectieve beoordelingsmethode op basis van de thema’s van het Kompas, dan is dit zeker een goede werkwijze. Kompas is prima, helder. Objectief maken is de behoefte. Aanwezigen hebben geprobeerd de beoordeling objectief te maken door met + en – te werken per thema van het Kompas. En ook geprobeerd een % per deelgebied aan te geven. Dit vraagt wel iets op basis waarvan dit objectief kan worden uitgevoerd.

Afsluiting

Het verzoek van aanwezigen is om de NvU op hoofdlijnen te houden. Laat de gemeenteraad eerst beslissen om met 7 deelgebieden te gaan werken en met een Kompas. Laat dan in het vervolgtraject dit verder uitwerken. Met participatie van alle belanghebbenden, waaronder de groep van vandaag. (Meer) participatie bij de bepaling van de grenzen van de deelgebieden en het opstellen van de visies, kwaliteiten en waarden per deelgebied, wordt nadrukkelijk om gevraagd. De gemeente geeft aan dat dit georganiseerd kan worden tijdens de fase van het voorontwerp van het omgevingsplan, die fase volgt na vaststelling NvU door gemeenteraad.